24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6478 · 1 ՄԱՅԻՍ 1907 · ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ · 1 ՐԷՊԻՒԼ-ԱԽԸՐ 1325 · 14 MAI 1907 · 24me année № 6478

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 25 Ֆրք.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 հատ 1 դրուշնոց փուլ
1 մեճ.ի համեւուլ կ'ընդունուին

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ارەولك
درسعادتده غلطهده ارەولك غزتهسى ادارهخانهسى

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Գարակէօզեան կտակի յանձնաժողովը մտադիր է կառուցանել որբանոցը։

Այս Որբանոցին արտօնութիւնը՝ որ Կայս. բարեհաճ Իրատէով շնորհուած է, որուն համար պարտինք մեր երախտագիտական ջերմ և անկեղծ զգացումները անգամ մը եւս արտայայտել։

Անշուշտ շինուելիք Որբանոցին մէկ քանի գլխաւոր կէտերը նկատողութեան պիտի առնուին կանխապէս, որպէս զի անիկա իր տեսակին մէջ եթէ ոչ մէկ հատիկ՝ գոնէ երկրորդական դիրք մը գրաւէ։

Այս որբանոցը թէեւ բարերարի մը կտակով և անոր գերդաստանին ազնիւ անդամներուն ձեռնտուութեամբ պիտի կառուցուի, սակայն անիկա քիչ մըն ալ հանրութեան պատկանելուն՝ կարծեմ ներելի պիտի նկատուի հոս, այս սիւնակներուն մէջ, մէկ քանի նկատողութեան արժանի կէտերը որոշել։

Որբանոցի մը համար նախ մաքուր օդ և առատ լոյս պէտք է. առանց ասոնց՝ եթէ գլուխ-գործոց կամ որբանոցի մը տիպար հանդիսացող շէնք մըն ալ կառուցուի, երբեք չի կրնար իր գեղագիտական (esthétique) տեսքով կամ յարմար բաժանումներով յիշատակութեան արժանանալ։ Արդ՝ անշուշտ այս ամէնաէական կէտերը նկատողութեան առնուելով յարմար դատուած է Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին դիմացի պարտէզին մէջ կառուցանել զայն, եթէ ուղիղ է թերթերուն տուած լուրը։

Երկրորդ՝ անիկա կառուցուելու է որբանոց մը ըլլալու նպատակաւ և ունենալու է ճիշդ այն երեւոյթը՝ որուն կարելի է որբանոց անունը տալ։ Այս երկրորդ կէտին մէջ ճարտարապետն է որ իր արուեստին մէջ ունեցած հմտութիւնը ցոյց պիտի տայ. հոս ալ յանձնաժողովին Պատ. անդամները դիտողութեան արժանի խնդիր մը չեն կրնար ունենալ, երբ անիկա հմուտ ճարտարապետի մը հեղինակութիւնն է։

Բնականաբար այս տեսակ հանրային հաստատութիւն մը պիտի կրնայ իր մէջ պէտք եղած բաժինները և սրահները ունենալ. երբեք խնդրոյ առարկայ չպիտի ըլլայ կարծեմ երբ հարկ եղած հողին տարածութիւնը պէտք ըլլայ շինութեան և պատրաստուելիք ծրագրին կատարելութեան համար։ Առնուազն 1200 քառ. մեթր հող պէտք է որ կարելի ըլլայ ըստ արժանւոյն projet մը պատրաստուիլ, իր մէջ պարունակելով մեծ սրահ մը՝ ամփիթէատրի ձեւով, մարզարան մը (gymnase), սրահներ, տնօրէնութեան և ուսուցչաց յատուկ մասնասենեակներ, հիւանդանոց, աշխատանոց, ինչպէս նաեւ մեծ ճաշարան մը ընդհանուր որբերուն համար եւն. եւն., որոնց համար անհրաժեշտ է որոշեալ տարածութիւնը ունեցող հող մը։ Անշուշտ ննջարաններ ալ պիտի ունենայ իր մէջ, որոնք կրնան վերնայարկին մէջ զետեղուիլ։ Հոս չմոռնանք յայտնել թէ այս տեսակ մեծ և հանրային հաստատութիւններ կամ ուղղակի դպրոց մը, որբանոց մը, երկու յարկէն աւելի չեն կրնար բարձրանալ զանազան առողջապահիկ և ճարտարապետական օրէնքներով։

Բայց բուն խնդիրը այս մանրամասնութեանց վրայ չէ, քանի որ անոնք արդէն ծրագիրները պատրաստուած ժամանակ բնականաբար նկատողութեան պիտի առնուին բարեխնամ Տիգրան էֆ. Գարակէօզեանի կտակին համար կազմուած Յանձնաժողովոյ պատ. անդամներէն։ Այլ կ'ուզենք իմանալ թէ այս Որբանոցի ծրագիրներն ալ ուրիշ ազգային շէնքերու նման անպատճառ նոյն անդամներէն մէկուն ծանօթը եղող ճարտարապետի մը ձեռքով պիտի պատրաստուի, կամ ուղղակի անոր հսկողութեան պիտի յանձնուի, չէ թէ ո և է միջոցով օր առաջ ծրագիր մը պատրաստելու փափաք յայտնող ճարտարապետներու ալ կարեւորութիւն պիտի ընծայուի։ Այս խնդիրը կ'ուզենք Յանձնաժողովոյ նախագահ Ս. Պատրիարք Հօր և պատուարժան անդամներէն Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի, Մաթէոս էֆ. Ունճեանի, Մկրտիչ էֆ. Մանուկեանի, Եդուարդ էֆ. Գարակէօզեանի և Մկրտիչ էֆ. Ասատեանի նկատողութեանը յանձնել։

Մրցումի համար կարելի է հինգ-տասը ճարտարապետներէ ծրագիրներ ընդունիլ և անոնցմէ ամէնէն յարմարագոյնը նկատելով բուն իսկ Որբանոցին գծագրութիւնը, գործադրել զայն կամ վարձատրել անոր հեղինակը։ Այն ժամանակ դարձեալ կարելի է ըստ կամս կարող և փորձառու ճարտարապետի մը յանձնել շինութիւնը միայն և միայն վերին հսկող մը ճանչնալով անոր ծրագրին հեղինակ ճարտարապետը։

Այս միջոցը անշուշտ թէ՛ նորոգառոյց Որբանոցին և թէ անոր ծրագիրը պատրաստելու մասին ըստ կարողութեան աշխատող ճարտարապետներուն օգտակար պիտի ըլլայ, քանի որ առաջինն, անոր շինութեան ձեռնտու եղող անդամները իրենց ձեռքը պիտի կրնան մէկ քանի տեսակ յատակագծեր ունենալ և ըստ այնմ շարժիլ, և երկրորդ՝ մրցման մասնակցող ճարտարապետները քաջալերութիւն և միջոց մը ընդունելով պիտի կրնան իրենց իսկական արժանիքը արտայայտել։

Եւրոպայի գլխաւոր քաղաքներու մէջ բան մը շինուելու կամ պատրաստուելու ժամանակ զայն կանխապէս մրցումի կը դնեն, որպէս զի այս կերպով թէ՛ իրենց հաստատութիւնը ամենահաճոյ, սիրուն և տոկուն ըլլայ և թէ զայն պատրաստող արուեստագէտները քաջալերուին։ Մրցման դրութիւնը դեռ չէ ընդհանրացած մեր մէջ։

Գարակէօզեան կտակի Յանձնաժողովը որ այնչափ պատուաւոր, անկեղծ և ուղղամիտ անձերէ բաղկացած է, անշուշտ նկատողութեան առնելով մրցման այս էական խնդիրը, պիտի ուզէ տնօրինել հարկ եղածը, որպէս զի Որբանոցը ճարտարապետներու լաւագոյնին և ճարտարապետները լաւագոյն Որբանոցէն օգտուին։

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Ճարտարապետ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԸ

Նոր-Կիրակին հանդիսաւոր օր մը եղաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն համար։ Ի լրոյ եղած ծանուցումին համեմատ՝ Ս. Պատարագ մատոյց Քարոզիչ Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ., և Նորակազմ Դպրաց Դասը, որ գրեթէ ամբողջովին ներկայ էր, եռաձայն երգեց պատարագի երգերը։ Զիլինկիրեանի խումբը հետզհետէ քաջ և կիրթ վարժութեամբ մը ի հանդէս կու գայ։ Սիմոնեան՝ երգիչը գոռացուց, և երգեցողութիւնը զգայուն ու թրթռուն ամբողջութեամբ մը արտայայտուեցաւ։

Քարոզիչը ազդու քարոզ մը խօսեցաւ՝ խորհրդածութիւններ ընելով Նոր-Կիրակիի խորհուրդին վրայ, և բացատրեց թէ ի՛նչ աղերս կայ Նոր-Կիրակիին և մեր նորոգեալ բարոյական կեանքին հետ։ Մեր հոգեւոր, բարոյական կեանքն ալ պէտք ունէր և ունի նորոգութեան. և Քրիստոս իր մահով և յարութեամբ տուաւ իր հաւատացեալներուն այդ նորոգութիւնը։ Մենք՝ քրիստոնեաներս՝ այդ հոգեւորապէս նորոգ կեանքի զաւակներն ենք ու ծնունդները։ Ահա այդ մեծ դէպքին նաւակատիքը, տարեդարձն է որ կը կատարէ Հայ Եկեղեցին, և Սրբազան Բանաստեղծը եսայեան ներշնչումով մը հրաւէր կը կարդայ նորոգեալ եկեղեցիներուն, որպէս զի լեռներու բարձր կատարներէն հռչակեն Քրիստոսի յարութիւնը՝ հնութեան և ապականութեան դէմ և պատմեն Փրկչին այս մեծ գործը։ — Քրիստոնեայ մարդուն նորոգեալ կեանքը պէտք է ըլլայ մանկան կեանքը, այդ անկեղծ, սուրբ, վստահ, անշահախնդիր կեանքը, զոր մատնանիշ ըրաւ Յիսուս, երբ ըսաւ. մինչեւ որ այս մանուկներուն պէս չըլլաք, չէք կրնար ապրիլ իմ քարոզած կեանքը. վասն զի երկնից արքայութիւնը այդպիսիներուն համար է։

Նորոգութիւնը Բնութեան մէջ ալ կը խայտայ։ Ձեր չորս դին նայեցէք։ Ծառեր և ծաղիկներ ձեր հոգերուն և խնամքներուն առարկայ դարձած են։ Եթէ չխնամէք զանոնք, չեն աճիր, չեն ուռճանար, չեն գեղեցկանար։ Ծառ մը, ծաղիկ մը առանց հոգի և խնամքի գեղեցիկ պիտի չըլլային, և շատ շուտ պիտի վայրենանային, պիտի ապականէին։ Նորոգութիւնը պէտք է մշակել հոգեւոր կեանքի մէջ։ Ծառին ու ծաղկին տարուած հոգն ու խնամքը անհրաժեշտ է մեր հոգեւոր կեանքին համար. ապա թէ ոչ ներքին կեանքը կը վայրենանայ և կ'ապականի։ Գիտցէք, զգացէք ուրեմն՝ ձեր հոգեւոր նորոգութեան արժէքը. մշակեցէք զայն՝ որ կարող ըլլաք Նոր Կիրակիին խորհուրդը հասկնալ և Սրբազան Բանաստեղծի ըսածին պէս՝ բարոյական կեանքի բարձր և ամուր գլուխներուն վրայ ելած ապրիլ այս հոգեւոր կեանքը և փառաւորել ու փառաբանել հոգեւոր այս նոր կեանքին Հեղինակը, Փրկիչը։

Քարոզիչ Հայր Սուրբը յետոյ խօսեցաւ Դպրաց Դասի կազմութեան և պաշտօնական վաւերացման վրայ, և ըսաւ թէ Կ. Պոլսի ամէնէն հին եկեղեցին բախտն ու առաջնութիւնը կ'ունենայ լուրջ, չի՛նչ, մխիթարիչ, աստուածավայել պաշտամունքի մը ամէնէն կարեւոր մէկ մասը, երգեցողութիւնը, կանոնաւորել։ Երգեցողութեամբ միայն պատարագի երգերը պէտք չէ հասկնալ, այլ մեր Եկեղեցւոյ բոլոր շարականները, սաղմոսներն ու տաղերը, երգերն ու մեղեդիները։ Ամբողջ երգեցողութիւնը։ Ինչ որ Աստուծոյ կը մատուցուի, ինչ որ Հայ Եկեղեցւոյ պաշտօնին գոյութեան և պայծառութեան կը նուիրուի՝ պէտք է ըլլայ կատարեալ։ Այսպէս՝ երբ կը քարոզենք՝ և չենք դներ անոր մէջ բան մը մեր հոգիէն, մեր զգացումներէն, երբ կը կարդանք՝ և չենք հասկնար ու հասկցներ մեր կարդացածը, երբ կ'երգենք՝ և մեր երգերն ու երգելու եղանակները չեն բացատրեր մեր հոգեկան պէտքերն ու ըղձանքները, երբ անոնք կատարել չեն թէ՛ զգացումով և թէ արուեստով, չեն նպաստեր հոգեւոր շինութեան, և հաւաքական պաշտամունքը ձանձրալի կը դառնայ։

Երգեցողութիւնը շատ ընդարձակ տեղ մը կը գրաւէ Հայ Եկեղեցւոյ ժամակարգութեան մէջ, և ուրախ ենք որ թէ՛ Ազգ. Կեդր. վարժարանէն և թէ դուրսէն բարեպաշտ երաժշտասէրներ իրենց տաղանդն ու նպաստը բերին ու կը բերեն դեռ և կը կեդրոնացնեն Ս. Լուսաւորչի կամարներուն տակ, քաջավարժ և արուեստագէտ ուսուցչի մը առաջնորդութեամբ, և իրենց այս անձնուիրութեան համախումբ նպաստը վաւերացուած պաշտօնապէս և օրհնուած նոյն ինքն Ս. Պատրիարք Հօր կողմէն այսօր, Նոր-Կիրակիի հետ խորհրդաբար կը կապուի, և Նոր-Կիրակին կը հռչակուի այս հին եկեղեցւոյ այս գեղեցիկ նորութեան հաստատութեան հանդիսաւոր օրն ու տարեդարձի թուականը։ Մենք ալ անարժանաբար կ'օրհնենք այս պատուական հոգիները և կը մաղթենք յարատեւութիւն իրենց ջանքերուն և յաջողութիւն։

Եւ յորդորեց ժողովուրդն ալ, որպէս զի նիւթապէս քաջալերեն նորակազմ Դպրաց Դասը իրենց նուէրներով։ Մտքի և սրտի պարզ հաճոյք մը պէտք չէ ըլլայ միայն այս ներդաշնակ երգեցողութիւնը, այլ հոգեկան պէտք մը։ Երբ այս կերպով կ'ըմբռնէք առանց նուիրել աշխատութիւնը, պէտք եղածին պէս պիտի կրնաք քաջալերել զիրենք՝ հոգեւորին փոխարէն տալով նիւթականը, որ միջոց պիտի ըլլայ կարգաւորելու և բարեկարգելու Դպրաց Դասուն նիւթական անհրաժեշտ պէտքերը։

Ս. Պատարագի աւարտումէն ետքը հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, առաջին անգամ ըլլալով, նորակազմ Դպրաց Դասուն հանգուցեալներու յիշատակին։ Շարականները շատ յուզիչ եղանակներով երգուեցան, և ետքը թափօր կազմուելով՝ Պատարագիչ Հայր Սուրբը եկեղեցւոյ բակը ելաւ և Դպրաց Դասուն նոր կահաւորուած սենեկի դրան առջեւ կանգ առնելով՝ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր Թանկագին կենաց և արեւշատութեան համար։ Ժողովուրդը «ամէն»ներով կրկնեց բարեմաղթութիւնները։

Օրուան հոգեւոր պաշտամունքը աւարտեցաւ Խաչահանգիստով, որ տեղի ունեցաւ Դպրաց Դասուն սենեկին մէջ։

Հոգեւոր պաշտամունքէն ետքը, դպիրները պահ մը շունչ առին, պատուասիրուեցան պէօրէկներով, և ժամը 6ին ատեանները Դպրաց Դասուն ժողովը իր առաջին նիստն ըրաւ՝ Քարոզիչ Տ. Բաբգէն Ծ. Վ.ի նախագահութեամբ, օրակարգ ունենալով

1. Տնօրէն ժողովոյ ընտրութիւնը,
2. Պատուոյ անդամներու ընդունելութիւնը։

Նախագահ Հայրսուրբը նախ Դպրաց Դասի Կանոնագրին կարեւորագոյն մասերը կարդաց, տեղ տեղ բացատրութիւններ տալով. ապա գաղտնի քուէարկութեամբ Տնօրէն Ժողովոյ անդամ ընտրուեցան՝

Տեարք

1. Ակայեան Սամփսոն,
2. Բարունակեան Գառնիկ,
3. Լօքմաճեան Տիրան,
4. Պօչնաքեան Հրանտ,
5. Բէօլէճեան Սմբատ։

Աւելորդ կը համարինք քուէարկութեան պարագաները մանրամասնել։ Սիրով և համերաշխութեամբ գործադրուեցաւ և լմնցաւ ամէն բան։

Նախագահ Հայրսուրբը քուէարկութեան արդիւնքը ծանուցանելով՝ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամները հրաւիրեց կանաչ սեղանին շուրջը և Պահպանիչով օրհնեց ու շնորհաւորեց զիրենք։ Ժողովոյ անդամներն ալ շնորհաւորեցին Տնօրէն Խորհրդոյ նորընտիր անդամները։

Ժողովը իր այս նիստին մէջ Դպրաց Դասուն պատուոյ անդամ ընդունեցաւ և արձանագրեց.

Տեարք

1. Աղթարեան Հրանտ,
2. Թուլլաճեան Դանիէլ,
3. Մանուկեան Հայրապետ,
4. Սարեան Օննիկ,
5. Բիւրքճեան Կարապետ։

Տնօրէն Խորհուրդը իր առաջին նիստը պիտի ընէ առաջիկայ կիրակի, ժամերգութեան աւարտումէն ետքը, և պիտի կազմէ իր դիւանը։

Ժողովոյ այս նիստին ատենագրութեան մէկ վաւերական պատճէնը պիտի մատուցուի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ըստ տրամադրութեան Դպրաց Դասուց Կանոնագրին ԾԹ.րդ յօդուածին, որպէս զի նոյն Կանոնագրի ԺԴ.րդ յօդուածին տրամադրութեան համեմատ Պատրիարքական պաշտօնագրով հաստատուի Նորընտիր Տնօրէն Խորհուրդը։

Ժողովը առաջին պատեհութեամբ դարձեալ նիստ մը պիտի ունենայ ընտրելու համար դպրապետը, որ Նախագահը պիտի ըլլայ «Դպրաց Դասուն և իր ժողովներուն», ինչպէս որ կը տրամադրէ վերոյիշեալ Կանոնագրին ԺԱ.րդ յօդուածը։

Դպրաց Դասու կիրակի օրուան հանդէսին ներկայ էին Պատ. Խնամակալութեան կողմէ Ատենապետ Ազն. Յակոբ էֆ. Խաչեան և Ազն. Յակոբ էֆ. Յակոբեան, որոնք բարոյապէս և նիւթապէս քաջալերեցին Դպրաց Դասը, քաջալերութիւն՝ զոր առջի օրէն Պատ. Խնամակալութիւնը սիրայօժար կը շռայլէ։

Ղալաթիա ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Շապին Գարահիսարի գիւղերն ու արտադրութիւնները.—Շրջակայ աւաններն եւ կրթական վիճակը։

Զօրս լեռներու մէջ հաստատուած քաղաք մըն է։ Լեռներէն մէկը հարաւային կողմը սար մըն է որուն կողերուն ու գագաթին վրայ կը բարձրանան հնամի պարիսպներ։ Հին թաղերը անոր կողերն ի վեր կը բարձրանան, և տուները իրարու հետ միացած, քիւէ քիւ կը շարուին հոն, գիւղային տեսքով մը երեւալով ամէնէն առաջ դիտողին աչքին։ Եւ հետզհետէ մօտակայ հովիտներուն ու բլրակներուն վրայ կը տարածուին թաղերը։ Հոս կը գտնուի Մայր եկեղեցին, փառաւոր և շքեղ աղօթարան մը, Ս. Աստուածածին անունով. հսկայ գմբէթ մը և զանգակատուն մը ունի, մինչ ներսը գեղեցիկ նկարներով և ներկով պսպղուն ու խորհրդաւոր տեսք մը ունի։ Հիւսիսային կողմը ուրիշ սար մը կը բարձրանայ մէկ երկու սարերով վերջաւորուած, այս լեռնէն բուսական ստորին են նոր թաղերը, ճաշակաւոր շէնքեր որոնք գրեթէ ամէնն ալ պարտէզներով շրջապատուած են և հիանալի տեսք մը ունին և գեղեցկութիւն, որուն համար «Պիւլպիւլ Թաղ» կոչած են զայն։ Իսկ արեւելք ու արեւմուտք կը տարածուին ընդարձակ դաշտաններ, հովիտներ և արտեր։ Արեւելքի կողմը, գրեթէ մէկ ժամ հեռու կը գտնուին այգիները, ընդարձակ տարածութեամբ. մանաւանդ գարնան սքանչելի տեսարան մը կը կազմեն, բոլոր պտղատու ծառերը կը ծաղկազարդուին գոյնզգոյն և հեռուէն շողշողուն ու դրախտային տեսք մը կը ցուցադրեն, իսկ տեղ տեղ բարձրացած բարտիներն աւելի հմայիչ և խորհրդաւոր երեւոյթ մը կու տան այս կանանչազարդ ու ծաղկազարդ այգիներուն։ Գետակ մը երկու ճիւղերով կ'անցնի այգիին ստորոտէն և ոսկեզօծուելով այգիին ճաճանչներէն, ակի երիզի նման կը սողոսկի արտերուն մէջէն և լերան կողին մէջ կ'անյայտանայ։

Վերջապէս սքանչելի դիրք ու տեսարաններ կը տիրեն չորսդին, որոնք օծուելով առողջարար օդով և ջուրով, մարդկութեան անդորրութիւնը և երջանկութիւնը կը լրացնեն։

Այս գեղանկարը կը տարածուի մինչ հեռուները, պարփակելով իր գեղածիծաղ գօտիին մէջ շատ մը գիւղեր և աւաններ։

Տասը ժամ հեռու է Օվա դաշտը, բոլորովին բերրի դաշտը որուն պարարտութեան պատճառն է գետը։ Այս դաշտին մէջ կը գտնուին շատ մը գիւղեր, ուր մշակներն իրենց գործին կ'աշխատին արեգակին տակ, գոհ և ուրախ սրտով, բնութեան զաւակներն են անոնք, պարզութեան և սակաւապէտութեան գեղջուկները։

Բոլոր գիւղերու եկեղեցիները քանի դարերու հնութիւններ են. հազիւ մէկ երկու անգամ նորոգուած, դեռ կը պահեն իրենց հին կնիքը, նահապետական հանգամանքը։

Բոլոր գաւառը շատ բարեբեր է և կ'արտադրէ ամէն տեսակ բոյսեր, ամէն տեսակ պտուղներ, ախորժահամ և ազնիւ տեսակներով, որոնք ժողովուրդին կը բաւեն։ Գալով արտածութեան նիւթերուն, գլխաւորաբար ընկոյզ, բամպակ և մորթ կ'արտածուի առատօրէն, ինչպէս նաեւ արմտիք և չոր պտուղներ։

Քաղաքին, այսինքն արդի Շապին Գարահիսարի հայ բնակչութիւնը բաւական զարգացած է և շատ կը շահագրգռուի կրթական հարցերով. արդէն Առաջնորդ Ս. Հայրն ալ կ'աշխատի լաւագոյն վիճակի մը հասցնել քաղաքին և շրջականներուն դպրոցները։

Քաղաքին դպրոցը Հոգաբարձութեան մը միջոցաւ կը մատակարարուի, որ կ'որոշէ ուսուցչական մարմինը։ Մէկ նախակրթարան կայ, ուր կը յաճախեն բոլոր աշակերտները. դասատուներուն մէկ մասը տեղացի են, և հազիւ մէկ երկու հատը ուրիշ տեղերէ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —55—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸԶԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԶԱՒԱԿԸ

Ե.

ԿԱՆԱՑԻ ԵՐԿՈՒ ՍՐՏԵՐ

Ատըլին այդ հէշտալի սենեակէն ներս մտաւ, որ խոշոր պատուհանէ մը լոյս կ'առնէր, մուսլինէ ու ժանեակէ վարագոյրով մը զարդարուած։

Իր փափկաճաշակութիւնը գոհացում գտաւ և միեւնոյն ատեն վախ մը պատեց զինքը։ Վարանումով յառաջացաւ դէպ ի սենեակին մէջտեղը։

Տանտիրուհին նստած ու կռնակը դրան դարձուցած էր, նամակ մը գրելու զբաղած։

Բարեբաստիկ պարագայ մըն էր ատ, որովհետեւ Սօլանժ մինչեւ որ ետին չդարձաւ, հետաքրքիր Ժողէֆին կիսաբաց դրան առջեւէն չհեռացաւ։

Երկու կիները առանձին կը գտնուէին, մէկը ազնուական, իսկ միւսը գեղջուկ։

Շինական կինը չկրցաւ խուլ բացագանչութիւն մը զսպել։ Յանձին կոմսուհիին, մարքիզին ու մարքիզուհիին աղջկան, Ատըլին ճանչցաւ գաղտնապահ կնքամայրը փոքրիկ Թիէննոյի, որ առջի օրն իսկ անհետացած տղուն իբր մայր կը ներկայանար։

Սօլանժ նշմարեց Ատըլինի զարմանքը, մտքէն անգամ չանցուց թէ ի՛նչպէս կրցած էր զինքը գտնել։ Ուրախութեան ճիչ մը թռաւ բերնէն.

—Ա՛հ, գիտէ՞ք թէ ո՛ւր կը գտնուի։

Բայց տեսնելով որ խեղճ աղջիկը կը ցնցէ գլուխը, գիտնալով որ դէմքը կը տժգունի ու կը խռովի, կոմսուհին իրազեկ եղաւ բուն կացութեան։

Վարդ երանգ մը տարածուեցաւ այտերուն վրայ, որոնք յետոյ մահացու տժգունութիւն մը ստացան։ Ապա ցաւագին տժգունութեամբ մը տագորուած, ըսաւ.

—Այո՛, ստոյգ է որ Թիէննօ իմ զաւակս է։

Ատըլինի ապշահար լռութեան հանդէպ, սրտաճմլիկ ժպիտով մը յարեց Սօլանժ.

—Ի՜ւր աշխարհի պիտի հռչակեմ թէ իմ զաւակս է Թիէննօն, եթէ երբեք այդ բանին շնորհիւ կարենամ տղաս ձեռք անցընել։

Ատըլին, աչքերը արցունքով լցուած, սա պատասխանը միայն կրցաւ տալ.

—Տիկին կոմսուհի, գոհ եմ որ այդ փոքրիկը ձերն է։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ... ես ալ չեմ գիտեր որոշապէս... Ինծի պէս խեղճ աղջիկ մը ինքզինքին չի թոյլատրեր սիրել ձեզի պէս ազնուական կին մը։

Սօլանժ բռնեց Ատըլինի ձեռքը։

—Ատըլին, ի՞նչ կ'ըսէք։ Երկուքս ալ կին ու մայր ենք... իմ զաւակս, ձերն է գրեթէ, որովհետեւ դուք զինեցուցիք զանի։ Ձեր գործը թանկագին է ինծի համար։ Բայց ինչո՞ւ կը սիրէք զիս։

—Տիկին, նախ որ ձեր մայրը, տիկին մարքիզուհին այնքան բարեացակամ գտնուեցաւ ինծի նկատմամբ։ Բայց դուք շատ աւելին ըրիք ինծի։ Հէգ յանցաւոր աղջիկ մը բարձրացուցիք, ձեր զաւակը վստահելով անոր։

—Զաւակս... Մեր Թիէննօն... Ո՞ւր է, Աստուած իմ...

—Տիկին կոմսուհին ո և է հետք չէ՞ կրցած գտնել։

—Աւա՜ղ, ո՛չ։ Բայց դուք, Ատըլին, ինչո՞ւ համար հոս եկած էք, քանի որ զաւկիս վրայ բան մը չէք գիտեր։

—Ձեզի սպառնացող վտանգ մը իմաց տալու համար եկայ։ Բայց շատ ուշ է արդէն։ Այդ վտանգն էր Թիէննոյի առեւանգումը։ Հիմա կը հասկնամ թէ ի՛նչպէս ամէն ինչ իրարու հետ կապ ունի։ Թշուառականը տեղեակ է ձեր գաղտնիքին։

—Ո՞ր թշուառականը։

—Ժերվէ, Լուվէթի դռնապանը։

—Ժերվէ՛... Ուրեմն ան էր։ Ա՛հ, չէի սխալեր, գոչեց կոմսուհին։

—Օ՛հ, տիկին, ո՜վ այդ մարդուն ձեռքէն պիտի ազատէ մեզ։

—Կը վախնա՞ք անկէ։

—Կը վախնա՛մ մի... Շատ չարիք հասցուցած է ինծի... Թերեւս ա՛լ աւելին պիտի ընէ։

—Ձեզի չարիք հասցուցա՞ծ է մի... ինչպէս...

—Իմ փոքրիկ Պէրթիս հայրն է (Սօլանժ շարժում մը ըրաւ)։ Բայց բռնութեամբ տիրացած է ինծի... Եթէ գիտնայիք, տիկին, ի՛նչ պարագաներու մէջ, Լուվէթի դարաստանին խորը... Ա՛հ, նողկալի բան... պօռացի, սակայն Ժերվէ բերանս թխմեց... Կարծեցի թէ մեռնելու բան չէր մնացած։

—Ինչո՞ւ համար իմաց չտուիք... ինչո՞ւ համար լուռ կեցաք... Ծնողքս պիտի արտաքսէին այդ մարդը... Թիապարտութեան պիտի դատապարտուէր ան։

—Ատիկա ետ չի դարձներ աղջկան մը պատիւը... Մնաց որ, սպառնալիք մը ըրաւ...

—Ի՛նչ սպառնալիք...

—Զենէ և ձեր ընտանիքէն վրէժ լուծել, իր գիտցած մէկ գաղտնիքը շահագործելով։

—Ի՛նչ գաղտնիք։

—Այն ատեն չէի գիտեր, բայց հիմա գիտեմ, ըսաւ Ատըլին։

—Իմ գաղտնիքս...

—Այո՛, տիկին կոմսուհի։

—Աստուա՜ծ իմ, ըսաւ Սօլանժ հառաչագին։

Ու Սօլանժի աչքերուն առջեւ պատկերացաւ գիւղական պարտէզին մէջ գործուած արիւնալից տեսարանը, մեղմօրէն լուսաւորուած սիրային թաքստոցը, նամակներու գզրոցը՝ բիրտ ձեռքերու կողմէ խորտակուած։ Աչքին առջեւ կուգային նաեւ շինականի կոշտ ձեռքերը և անշնորհ սիլուէթը։ Կը յիշէր տիրոջ հրամաններուն հանդէպ ցոյց տրուած անմիջական և գրեթէ մեքենական հնազանդութիւնը։

—Այդ մարդը ուրիշի մը կոյր գործիքն է, մրմնջեց կոմսուհին։

Բայց Սօլանժ նոյն իսկ իր գաղտնիքը գիտցող կնոջ չյայտնեց այդ ուրիշ մարդուն ինքնութիւնը։ Ու միտքը ինկան այն առասպելները, որոնց համաձայն, Ժերվէ ոճրագործական արկածներ անցուցած էր, մեծ անձնուիրութիւն մը ցուցնելով իր զինուորական պետին՝ Մաքսիմ տ'Էրքիւմոյի։

—Տիկին, ինքզինքնիս բարեբախտ կրնանք համարել որ Թիէննօ այդ աւազակին ձեռքը ինկած չէ, յարեց Ատըլին, որ ահաբեկեցաւ Սօլանժի մռայլ, սեւեռուն նայուածքէն։

Ատըլին պատմեց առեւանգումի փորձը։ Ամէն ինչ կը պարզուէր մանկամարդ կնոջ մտքին մէջ, գէթ ի մասին իր անցեալ տառապանքներուն և ապագայ վտանգին։ Սակայն տղան միշտ անյայտ կը մնար։

Յուսոյ միակ նշոյլը կը կայանար սա բանին մէջ որ փոքրիկն Էթիէն իր հօր կողմէ ետ առնուած էր Ատըլինի քովէն։

Փոխադարձաբար, երկու կիները ապահովիչ եզրակացութիւններ կը հանէին այդ պարագայէն։

Չէին ուզեր իրենց անձկութեան պատճառը բացատրել, զիրենք չարչրող սա մտածումը հաղորդել իրարու. «Միայն թէ այդքան բուռն ու հանճարեղ ատելութիւն ունեցող մը կրնայ երեւան հանել այն ապաստանարանը, ուր դրուած է տղան։»

Այդպիսի երկիւղ մը աւելի նշանակալից էր Սօլանժի քան Ատըլինի համար, որովհետեւ առաջինը աչքով տեսած էր այդ ատելութեան արդիւնքները։ Բայց կոմսուհին չյայտնեց իր վախը։

(Շարունակելի)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՄՍԻՆ ԳԻՆԸ

Անձնասիրութիւնը, որ մարդկային սրտին զօրաւոր զգացումներէն մէկն է, իր ազդեցութիւնը զգալի կ'ընէ նոյն իսկ կարգ մը կանխակալ մտածումներու վրայ, որոնք հանրային կարծիք անունով կը ներկայացուին։

Այսպէս, վարժուած ըլլալով ոչխարի միս ուտելու միշտ, մսի սղութեան պատճառաւ այդ սովորութենէն ակամայ շեղումը մեզ կը հարկադրէ անիրաւ խտրութիւն մը ցոյց տալու։ Սակայն զարմանալի բան մը չկայ մսի սղութեան խնդրին մէջ, որ այնքան կը շահագրգռէ հանրային կարծիքը։

Չպիտի խօսինք հողագործական ու ճարտարագործական գրեթէ բոլոր արտադրութեանց վրայ, որոնց գիները հարիւրին 10 և մինչեւ 50 վրայ դրած են վերջին տասը տարիներու միջոցին։ Ասիկա տնտեսական շատ յատկանշական երեւոյթ մըն է, որ ռուս-ճափոնական պատերազմի վերջացումէն ի վեր ի յայտ եկած է, հանրութեան մեծ մասին ուշադրութենէն խուսափելով։

Բայց երբ խնդիրը կը դառնայ մսին վրայ, գնի ամենափոքր բարձրացում մը մեծ համեմատութիւններ կ'առնէ, և կը սկսինք ձայն բարձրացնել մսի շահագէտներու և մսավաճառներու անխղճութեան ու ընչաքաղցութեան դէմ։

Անիրաւութիւն է բովանդակ չարիքը վերագրել շահագէտներու և մսավաճառներու, քանի որ կայս. Կառավարութիւնը, սպառող դասակարգին նկատմամբ ունեցած հոգածութեամբ, կարգ մը միջոցներ ձեռք առած է, ինչպէս մսի վաճառանոցներու բացում մայրաքաղաքիս զանազան կէտերուն վրայ եւայլն եւայլն։ Այդ միջոցներուն գործադրութեան շնորհիւ անկարելի կը դառնայ մսի վրայ շահադիտութիւն կատարելու ամէն փորձ։

Տնտեսական կացութիւն մը հիմնովին ուսումնասիրելու և դարման տանելու համար, նախ պէտք է կանխակալ կարծիքներ չկազմել և առանց կողմնակալութեան քննել իրերը։

Արդ, եթէ հանդարտութեամբ ու անկողմնակալութեամբ քննենք խնդիրը, պիտի տեսնենք թէ բաց ի ընդհանուր կարգի պատճառներէ, որոնց թուումը ընել երկար ու անտեղի պիտի ըլլար և որոնք ճարտարագործական ու հողագործական արտադրութեանց գիները բարձրացուցած են վերջին տարիներու մէջ, կան ուրիշ կարգ մը ազդակներ և ասոնք մասնաւոր ազդեցութիւն մը ի գործ կը դնեն մսի գնոյն բարձրացման վրայ ամբողջ աշխարհի մէջ։

Արդարեւ, վիճակագրութիւնները կը հաստատեն թէ ոչխարներու թիւը նուազում կրած է ամբողջ աշխարհի վրայ։ Ոչխարի հօտերը կը նուազին ամէնէն աւելի երկրագործական երկիրներու մէջ։ Կարգ մը պատճառներ առաջ բերած են այդ արդիւնքը։

Հիւծախտի և Թոքատապի երկիւղը կարգ մը երկիրներու մէջ և բրիճինի պատճառած վախը՝ ուրիշ երկիրներ, պատճառ եղած է որ կարգ մը դասակարգերու մարդիկ ոչխարի միս ուտեն փոխանակ ուրիշ կենդանիներու մսին։ Վերջին տարիներու մէջ եղած մսի սղութեան հետեւանօք շատ մարդիկ ստիպուած են ոչխարի միս ուտելու։ Բայց հօտերու նուազման գլխաւոր պատճառը եղած է հողագործ բնակչութեանց դէպի ճարտարագործական կեդրոններ գաղթումը։ Աշխատաւորներու այդ դասակարգը իր շուրջիններուն խորհուրդ տուած է ոչխարի միս ուտել։

Այս և ուրիշ պատճառներ ամէն կողմ զգալի ըրած են իրենց արդիւնքները։ Մեծ թուով ոչխարներ մորթած են, որով հօտերու նուազում առաջ եկած է, բաց ի այն երկիրներէն, ուր երկրագործութիւնը գլխաւոր զբաղումն է ժողովուրդին։

Ոչխարը մսի համար մեծցնելու, իր ցեղը առհասարակ բարւոքում կրած է կարգ մը բաներու մէջ։ Բայց այդ պատճառաւ հօտերու զգալի նուազում մը առաջ եկած է. արդարեւ լաւ միս ձեռք բերելու համար, կը բաւէ մինչեւ երկու տարի մեծցնել ոչխարը, մինչ ոչխարը պէտք է չորս տարի նայիլ, որպէս զի լաւ բուրդ արտադրէ։ Հետեւաբար ոչխարներու սերունդը տակաւ կը նուազի, քանի որ ոչխարը կը մորթեն երկու տարեկանին՝ փոխանակ սպասելու որ չորս տարու ըլլան անոնք, ինչպէս կ'ընէին նախապէս, երբ կ'ուզէին լաւ բուրդ առնել։ Այս ճշգրիտ հիմնակէտերուն համաձայն կը հաշուեն որ աշխարհի ոչխարներուն թիւը 93 միլիոնի չափ նուազած է 1873էն ի վեր, այսինքն տարին 3 միլիոն ոչխար։

Գալով դարմանին, այդ մասին յաջորդ թիւով պիտի խօսինք։

(Կ. Պոլսոյ Առեւտ. Սենեակի լրագիր)

ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐԸ ՄԻ ԿԱՏԱՐԷՔ
ԱՌԱՆՑ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԱԼՈՒ

ԹԻՐԻՆԿԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ

Ուր կը գտնուի դեռ նոր հասած մթերք մը պատրաստ զգեստեղէններու և պոնէթըրիի վերաբերեալ ապրանաց՝ այրերու, կիներու և տղոց յատուկ։ Նաև նոյն վաճառատան մէջ կան շապկեղէն, ճերմակեղէն, փողկապ, պերճանքի և ճամբորդութեան առարկաներ, անուշահոտութիւններ, գոհարեղէն, մարոքէն առարկաներ, գլխարկներ, պօաներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ, գաւազաններ, գօտիներ։

Նորաձեւութիւն.—Վայելչութիւն.—
Բացառիկ կերպով աժան գիներ։
ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Մատրիտի արքայական պալատան մէջ հաւաքուած էին, ուրբաթ օրը, տէրութեան բոլոր բարձրաստիճան անձնաւորութիւնները, երբ դահլիճին դուռը բացուեցաւ և Թագաւորը երեւցաւ ձեռքը բռնած արծաթէ ափսէն, որուն վրայ կար նորածին մը։ Նախարարները, բարձրաստիճան սպաները, Ոսկեգեղմի ասպետները և Դոլէտոյի կարտինալը խմբովին իրենց յարգանքը մատուցին նորածին երախային, որ ապագային պիտի կրէ Սպանիոյ թագը։ Սպանիոյ ապագային մէկ մասը այս նորածինին հետ կապուած է. այդ տէրութեան ճակատագիրը կապուած է անոր կեանքին հետ և Սպանիոյ կրօնական ու քաղաքային աւագանիները որոնք այդ օր խոնարհեցան նորածինին առջեւ, կարծես ապագան կը նշմարէին։ Սպանիա մեծ օրեր տեսած է. բայց շփոթ ու խառնակ օրեր ալ ունեցած է։ Էր երբեմն, որ Սպանիոյ հողային ստացուածքներուն վրայ արեւը մարը չէր մտներ։ Սպանիա քաղաքային շատ ճգնաժամեր անցուցած է։ Սպանիոյ պատմական այդ խորհրդաւոր կեանքին հետ կապակցութիւն ունի այս նորածին տղուն կեանքը. այդ տղան պիտի մասնակցի Սպանիոյ ապագայ օրերուն։ Այս ապագայ թագաւորին օրրանին մօտ կայ այսօր բազմափորձ կին մը որ կը նայի իր նորածին թոռան վրայ, այն է՝ Սպանիոյ մայր-թագուհին՝ Մարիա Քրիստինա, որ հապսպուրկեան իշխանուհի մըն է և Ասբեան հովիտին (տարրին Պիրենանք) յաղթականին թոռան աղջիկը։ Այսօր այդ կինը ի՛նչ կը զգայ երբ նայի այս նորածինին, որ ապագային Սպանիոյ պիտի իշխէ։ Պիտի յիշէ այն տխուր օրը երբ նոյեմբերի առտու մը, իր ամուսինը, որ զինքը Վիեննայէ առնելով Սպանիոյ թագուհի ըրած էր, մեռաւ Բարտոյի մէջ։ Այդ ամուսնութենէն երկու աղջիկ ծնած էին, և երրորդ զաւակ մը կը կրէր իր կուրծքին տակ, երբ վաղամեռիկ թագաւորը ամփոփուեցաւ Էսքուրիալի մէջ։ Այս մեծ կինը, երկու աղջիկները հետը ունենալով, Սպանիոյ Խորհրդարանին առջեւ օրինական երդումը կատարեց, վասն զի իբր խնամակալուհի պիտի վարէր երկիրը։ Այդ օրերուն մէջ, այդ ծանր պարտաւորութիւնը կատարել յանձն առնելու համար զգացած արիութիւնը իր արգանդին մէջ սնուցած էակն էր որ կուտար իրեն։ Եթէ բախտն ուզէր, այդ էակը ծնելով պիտի ժառանգէր Սպանիոյ արքայական գահը, և իր մօր վիշտերուն և հոգերուն մասնակցող այդ էակը մանչ ծնելուն, Թագաւոր եղաւ։ Մօրը մեծ հոգն էր իր այդ զաւակը դաստիարակել, անոր սնունդին և խնամուելուն մեծ հոգ տանիլ. շատ հոգ կ'ընէր յաճախ այդ տղուն համար, որուն առողջութիւնը ի սկզբան զանազան մտահոգութեանց պատճառ եղաւ։ Մարիա Քրիստինա, այդ զաւկին սիրոյն համար էր որ յանձն առաւ կուսակցական վէճերով և քաղաքական տագնապներով լեցուն այդ երկիրը կառավարելու. իր ամբողջ կեանքը մէկ նպատակ ունէր միայն, այն է Սպանիոյ գահուն վրայ դնել իր որդին։ Հիմա իրականացած են իր ջանքերը։ Իր զաւկին ամուսնական երջանկութիւնը գահաժառանգ մը պարգեւեց Սպանիոյ։ Մարիա Քրիստինա որչա՜փ անձկութիւն, որչափ մտահոգութիւն ունեցած էր ներկայ վիճակին համար։ Հիմա վստահութեամբ կը դիտէ ապագան։ Դիւցազնական է երեւոյթը մայր թագուհիին, որ այնչափ նեղութեան հանդուրժեց և այնչափ անձկութեանց համբերատար գտնուեցաւ։ Այն երջանկութիւնը զոր կը վայելէ այսօր, կը զուարթացնէ զինքն ի տես 21 ամեայ թագաւոր որդւոյն և 20 ամեայ թագուհիին, որոնք ամուսնական երջանկութեամբ ապրող երկու անձերու հրճուանքն ունին այժմ, գահաժառանգին ծնունդով։ Ապագային լուսաւոր մէկ ճառագայթը կ'իյնայ այս տղուն վրայ։ Արդարեւ, Սպանիա շատ դժբախտ օրեր տեսաւ և կորսնցուց իր բոլոր գաղթավայրերը, բայց վերջին տարիներուս մէջ այն ներգործութիւնը կ'ընէ թէ նոր ուժեր ժողվելով, զօրացած կը դիմաւորէ ապագան։ Անգլիացի իշխանուհի մը կայ այսօր Սպանիոյ գահուն վրայ, և Անգլիոյ օժանդակութիւնը բարձր դիրք մը կ'ընծայէ Սպանիոյ։ Ասոր ապացոյցն ալ սա՛ է որ Էտուարտ Թագաւորին Կարդաքէնայի այցելութեան ամէն ոք հետաքրքրութեամբ և գրեթէ մտահոգութեամբ հետեւեցաւ և ուշադրութեամբ դիտեց թէ Սպանիա իր ծովային ուժերը վերակազմելու ծրագիրներ կը պատրաստէ։ Տարակոյս չկայ թէ Սպանիոյ կարեւորութիւնը աւելցաւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ։ Նոյն իսկ ներքին քաղաքականութեան մէջ զօրացման նշաններ կ'երեւին։ Բազում դարերէ ի վեր ճիզուիթական իշխանութեան տակ մնացող այդ երկրին մէջ լայնախոհութեան զօրաւոր շարժում մը յառաջ գալն ալ ներքին վիճակին բարւոքման հիանալի նշան մըն է, և որչափ որ ալ Խորհրդարանի վերջին ընտրութեանց ատեն պահպանողականք յաղթող ելան, տարակոյս չկայ որ հաւատաքննութեան այդ վաղեմի երկրին մէջ լայնախոհութեան շարժումը տակաւ կը զօրանայ։ Սպանիոյ գահաժառանգին ծնունդն ալ Սպանիոյ այս նորերեւոյթ ժամանակին կը հանդիպի, և թերեւս այս նորածին իշխանն է որ կոչուած ըլլայ Սպանիոյ պատմութեան մէջ նոր, մեծ ու երջանիկ դէպքերու էջ մը աւելցնել իր անունով։

(Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ)

Ալֆոնս ԺԳ. Թագաւորը այս շաբթու կը լրացնէ 21րդ տարին։ Հօրը մահէն վեց ամիս ետքը ծնաւ և ծնած օրն իսկ Թագաւոր եղաւ, իր մօր խնամակալութեան տակ։ 16 տարեկան եղած ատեն 1902 մայիսին ձեռք առաւ կառավարութեան ղեկը և 20 տարեկանին 1906 մայիսին ամուսնացաւ Հանգուցեալ Վիքդորիա Թագուհւոյն թոռնուհիին հետ՝ Պատէնպէրկի Էնա իշխանուհւոյն հետ, որ իբրեւ Թագուհի կոչուեցաւ իր երկրորդ անուամբ որ է Վիքդորիա։ Աղջիկն է Պատէնպէրկի Հանրիխ իշխանին որ հարաւային Ափրիկէի մէջ յանկարծ մեռած է շատ տարիներ առաջ։ Ալֆոնս Թագաւորը ամուսնական զանազան առաջարկներ մերժած էր երբ Էտուարտ Թագաւորին պալատան մէջ հանդիպելով Էնա իշխանուհիին, շատ հաւնեցաւ անոր գեղեցկութեան և Սպանիոյ ու Անգլիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող քաղաքական ամէն դժուարութեանց յաղթելով ամուսնանալ փափաքեցաւ անոր հետ։ Իշխանուհին բողոքական էր և կաթոլիկ եղաւ։

ՍԸՐ ՔԷՄԲՊԷԼ ՊԷՆԸՐՄԷՆԻ ՃԱՌԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԸՆԹԱՑՔԸ

ԶԻՆԸՆԿԵՑՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՄԷՋ

Սըր Հէնրի Քէմպպէլ, հինգշաբթի իրիկուն Մանչէսթէրի մէջ, ազատական կուսակցութեան հացկերոյթին առթիւ ըրած բանախօսութեան մէջ խօսեցաւ նաեւ զինընկեցութեան խնդրոյ մասին Գերմանիոյ ընթացքին նկատմամբ Պիւլով իշխանին յայտարարութեանց վրայ, ըսաւ.— «Արդարեւ դժուար և թերեւս անկարելի է գտնել այնպիսի բանաձեւ մը որ ընդունուի ընդհանուրէն։ Բայց կը յուսամ թէ փոխադարձ վստահութիւն գոյանալով ապագային Դեսպանախորհուրդին մէջ կարելի ըլլայ համաձայնիլ թեթեւցնելու համար սպառազինութեանց անտանելի և չափազանց բեռը, որ Եւրոպայի համար աղէտ մը եղած է այժմ։ Տարակոյս չունիմ թէ հիմակ ալ կարելի է մինչեւ մէկ աստիճան մօտենալ այդ գաղափարին, բայց նախ և առաջ պէտք է ամէն մեծ տէրութիւնք ընդունին սպառազինութիւնները չափաւորել փափաքելի ըլլալուն սկզբունքը։ Հիմա գիտենք թէ զինընկեցութեան խնդրոյն վիճաբանութիւնները առանց Գերմանիոյ տեղի պիտի ունենան։ Չեմ ուզեր կարծել թէ յուսախաբ չեղանք։ Գիտեմ, կը կասկածին մեր վրայ թէ այս խնդիրը մէջտեղ հանեցինք Գերմանիան շուարեցնելու համար։ Բայց բացարձակապէս անհիմն կասկած մըն է այդ։ Եթէ Գերմանիա առաջին քայլ մը առնէր այս խնդրին մօտենալու, Անգլիա կատարեալ անկեղծութեամբ պիտի ընդունէր զինքը։ Մենք պարտք սեպեցինք Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին ընծայած առիթէն օգտուիլ, տեսնելու համար թէ կարելի չէ սպառազինութեանց սահմանափակման խնդրոյն մօտենալ։ Կարծեմ թէ իրաւունք ունէինք։ Պիւլով իշխանը ու գերման կառավարութիւնը կը կարծէին թէ այդպիսի ծրագիր մը արդիւնք մը չի կրնար ունենալ։ Կը ճանչնամ և կը յարգեմ վիճաբանութեան չմասնակցելու համար Պիւլով իշխանին ցուցած պատճառներուն ուղղութիւնը։ Անգլիոյ կառավարութիւնը խորապէս ցաւելով հանդերձ այդ մերժման համար, կը գնահատէ այն կատարեալ ուղղամտութիւնը որով ներկայացուեցաւ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը, և գերման նախարարապետին յայտարարութեանց բարեկամական ոգին։»

„ԱՔԻԼԷՈՆ" ԴՂԵԱԿԸ

Հեռագիրը ծանուցած էր թէ Վիլհէլմ կայսրը գնած է Քորֆուի մէջ, Աւստրիոյ հանգուցեալ Էլիզապէթ կայսրուհւոյն շինել տուած «Աքիլէոն» դղեակը։ Պերլինի արքունեաց մարեշալ կոմս Էօյլէնպուրկ, Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի Պերլինեան թղթակցին հարցման պատասխանելով, գրած է թէ Քորֆու կղզւոյն վրայ գտնուած «Աքիլէոն» դղեակը ցարդ ծախու առնուած չէ Գերմանիոյ արքունեաց կողմէ և թէ այդ մասին ալ ոեւէ որոշում մը տրուած չէ տակաւին։

ԻՏԱԼԻԱ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, հինգշաբթի օրը, հարցապնդումներ եղան Լուքքա քաղաքին մէջ Լորէնցէլլի կարտինալին (Բարիզի պապական նախկին Նուիրակը) եղած զինուորական պատիւներուն համար։ Այդ առթիւ նաեւ հարցապնդումի առարկայ եղաւ համանման պարագայ մը՝ այսինքն զրահաւորի մը առաքումը՝ Բասէդդա կարտինալին պատիւներ ընծայելու համար և անոր ի պատիւ տասնըինը թնդանօթ արձակուիլը։ Լորէնցէլլի կարտինալին նկատմամբ բաւական ընդարձակ վիճաբանութիւն կատարուեցաւ։ Ունկնդիրներու սրահը բոլորովին լեցուն էր։ Երկու երեսփոխաններ՝ Պ. Պ. Անթոլիզի և Պարզիլայի քննադատեցին Նախարարութիւնը։ Պ. Անթոլիզի յայտարարեց թէ քաղաքական սխալ մը գործուած է։ Պ. Պարզիլայի հեգնելով յայտնեց Պ. Ճոլիդդիի գաղափարի փոփոխութիւնը. յիշեց իտալական լայնախոհութեան անցեալը. քերթեց յիշատակները Քավուրի, Վիսքոնթի-Վէնոսթայի եւայլն։ Երեսփոխանը յայտարարեց թէ օտար ազդեցութիւններ մեծ դեր կը կատարեն։ Յետոյ մէջ բերաւ Լորէնցէլլի կարտինալին նամակը, ուր կը հաշակուէր Պապին աշխարհական իշխանութեան անհրաժեշտ պէտքը։ Բազմաթիւ երեսփոխանները գոչեցին.— «Եւ այդ մարդուն առջեւ իտալական քայլերգը նուագուեցաւ և իտալական դրօշը խոնարհեցաւ։» Պ. Պարզիլայի քննադատեց երեսփոխաններու այն դասակարգը որոնք ո՛չ կաթոլիկ են և ոչ հաւատացեալ, և որոնք կղերականները կը փաղաքշեն, կղերական կուսակցութեան քուէները շահելու համար։ Պ. Պարզիլայի բոլորովին վնասակար համարեց կղերականներու ազդեցութիւնը։ Նախարարապետ Պ. Ճոլիդդի յայտարարեց թէ քաղաքական բան մը ընել չէր ուզած, այլ պարզ բարեկրթութեան հաւաստիքը տալ աւելի նոյն քաղաքին բնակիչներուն քան թէ Լորէնցէլլի կարտինալին։ Յարեց որ պիտի պահպանէ Պետութեան իրաւունքները, թէ հաշտութիւն մը չկայ Իտալիոյ կառավարութեան և Վատիկանի միջեւ և թէ Եկեղեցին ու Պետութիւնը կը նմանին զուգահեռական երկու գիծերու որոնք բնաւ իրարու պիտի չհանդիպին։ Ծովային Նախարար Միրապէլլօ ծովակալը, Քասէդդա կարտինալին եղած պատիւներուն խնդրոյն պատասխանելով, աւելի տարտամ կերպով ըսաւ թէ քաղաքականութիւն ընել չէր ուզած և թէ Բաօլայի մէջ Ս. Ֆրանչէսքոյի տօնէն օգտուած էր նաւազները հաղորդակցութեան մէջ դնելու ժողովուրդի մը հետ, որ հազուադէպ կերպով կը վայելէ իտալական նաւի մը այցելութիւնը։ Բոլոր լրագիրները կը քննադատեն կղերականներու ընծայուած այդ պատիւները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Պերլինի Բօսր լրագիրը, խօսելով Ֆրանսայի և Ճափոնի դաշնակցութեան վրայ, կ'ըսէ.— «Ֆրանսա լաւ ճամբուն հետեւեցաւ, բարեպատեհ համաձայնութեամբ մը մէկ կողմ ընելով իրեն սպառնացող վտանգը։ Ո՛չ միայն մտահոգութենէ մը ազատած է ճափոնական տենչանքներու հետեւանքով Հնդկաչինու իր ստացուածքներուն սպառնացող վտանգին առթիւ, այլ միեւնոյն ատեն ձեռք բերած է սա պարագան թէ Չինու ամբողջութիւնը և անկախութիւնը երաշխաւորուի Ֆրանսայի հանդէպ՝ այն տէրութեան կողմէ որ բուռն ճնշում մը կը բանեցնէ Չինու վրայ։ Եթէ մէկ կողմէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ շահ ունեցող տէրութիւնները այս առաջին յաջողութենէն մղուին միեւնոյն բանը ընել, միւս կողմէ Չինու վերաբերեալ պայմանագրութիւնը կարեւոր շահ մը կը ներկայացնէ եւրոպական ու ամերիկեան ամբողջ քաղաքականութեան համար, որ միեւնոյն նպատակին կը հետամտէր երկար ատենէ ի վեր։ Ֆրանսա, այդ դաշնադրութեամբ, իրապէս արժանի եղաւ Եւրոպայի։»

—Ֆրայզիննիկէ Զայթունկ միեւնոյն խնդրոյն վրայ խօսելով կ'ըսէ.— «Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գործերուն արդի երեւոյթը նորէն ցոյց կուտայ թէ գերման քաղաքականութիւնը ո՛րքան մեծ սխալ մը գործեց երբ, Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ հետ համախորհուրդ, Գերմանիա, Սիմոնոզաքիի հաշտութենէն ետքը (չինեւճափոնական պատերազմ) Ճափոնի կորսնցնել տուաւ իր յաղթութեան պտուղը։ Մինչդեռ Ֆրանսա Հնդկաչինու մասին իր երկիւղներէն կ'ազատի և Ռուսիա առեւտրական դաշնագրութիւն մը կնքած է Ճափոնի հետ, Գերմանիա պարտաւորուած է ամէն տարի նորանոր վարկեր յատկացնել Քեաօ-Չէուի։»

— Նիւ-Եորք Թայմզ ալ կը յայտարարէ.— «Ֆրանսայի ու Ճափոնի միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը ամէնէն բարեբաստիկ արդիւնքն է Էտուարտ Թագաւորին գործունէութեան, որուն համար գոհ չեն գերման լրագիրները։ Կատարելապէս ճշմարիտ է որ այդ համաձայնութեան հետեւանքով Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Գերմանիոյ մեկուսացումը աւելի շեշտուած է։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ գերման ստացուածքները 1898էն համ Վալտէրզէ զօրավարին կողմէ Չինու հիւսիսային կողմը կատարուած արշաւանքէն ետքի ատենէն աւելի վտանգին դէմ նուազ պաշտպանուած ըլլալու երեւոյթը ունին։ Սակայն անգլեւ-ճափոնական համաձայնութիւնը աշխարհի խաղաղութեան պահպանման համար զօրաւոր սատար մը ըլլալու երեւոյթը ունի։»

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ սա զեկոյցը կը հրատարակէ.— «Գաւառային մէկ քանի լրագիրներ կը յիշեն խորհրդարանական շրջանակներու մէջ ելած զրոյց մը, որուն համեմատ կարգ մը անհամաձայնութեանց հետեւանքով Նախարարական տագնապ մը յառաջ պիտի գայ։ Կրնանք հաւաստել թէ այդ զեկոյցները բոլորովին անհիմն են. նաեւ սխալ է այն լուրը՝ թէ Նախարարապետը մօտերս արձակուրդ պիտի առնէ. հաւանօրէն յուլիսին Նորտէրնէյի իր ամարանոցը պիտի երթայ։»

— Գերմանական Նաւային դաշնակցութիւնը յառաջիկայ շաբթու իր տարեկան նիստը պիտի գումարէ Քէօլնի մէջ։ Կ'երեւայ թէ այդ նիստը բաւական յուզումնալից պիտի ըլլայ, վասն զի նոյն դաշնակցութեան ընտրական դերին նկատմամբ կարծիքները խիստ կը տարբերին իրարմէ։ Պավիերական ճիւղը, մանաւանդ, նախապատրաստական նիստի մը մէջ, պարսաւանաց քուէ տուաւ նաւային դաշնակցութեան գեր-նախագահ Քայմ զօրավարին նկատմամբ, որ ընտրական ամբողջ պայքարը վարեց, ընկերվարականներէն աւելի կեդրոնին դէմ եռանդ ցոյց տալով։ Պավիերայի ճիւղը Քէօլնի մէջ գումարուելիք նիստին պիտի առաջարկէ որ Նաւային դաշնակցութիւնը ասկէ վերջը քաղաքականութեան չխառնուի, և մանաւանդ ընտրութեան, և իր պետերը իբրեւ պարզ անհատ միայն մասնակցին։ Ընդհակառակը Բրուսիոյ մէջ հաւանութեան արժանացած է գործունէութիւնը Քայմ զօրավարին, որ Նախարարապետութեան ընտրական գլխաւոր գործակալներէն մէկին դերը կատարած է։ Պավիերացիները կ'ըսեն թէ իրենց առաջարկութիւնը եթէ մերժուի, դաշնակցութենէն պիտի բաժնուին։

—Բրուսիոյ կառավարութիւնը ծրագիր մը ներկայացուց Խորհրդարանին՝ պետութեան ծառայող գործաւորներուն բնակութեան պայմանները բարւոքելու համար։ Այդ ծրագրին համար 15 միլիոն մարքի վարկ մը անհրաժեշտ է. մինչեւ հիմա 89 միլիոն մարքի վարկեր տրուած են՝ բնակարաններ շինելու նոյն կարգի գործաւորներու համար։

— Լոքալ Անցայկէր կը ծանուցանէ թէ Ֆրէտէրիք Քրուբի բաժանորդագրական Ընկերութիւնը պիտի լուծուի։ Այդ տունը նախկին հիման վրայ պիտի վերակազմուի։ Քրուբի տունը չուզեց ո՛չ հերքել և ոչ ալ հաստատել այդ լուրը։

—Բասդլօուեան հաստատութենէն Տքթ. Մարմորէք, Պերլինի բժշկական Ընկերութեան գումարումին մէջ, հրապարակախօսութիւն մը ըրաւ հիւծախտի դէմ իր պատրաստած շիճաղեղին նկատմամբ։ Պերլինի ախտաբանական հիւանդանոցներու գրեթէ բոլոր պետերը ներկայ էին։ Ատենցմէ ոմանք, հրապարակախօսութենէն ետքը, հաղորդեցին նոյն շիճաղեղով իրենց կատարած փորձերուն արդիւնքը։ Այդ փորձերը տարբեր հանգամանք մը ունեցան ոսկորի, կոկորդի կամ թոքի մասին։ Արդիւնքը աւելի գոհացուցիչ է առաջին պարագային համար քան թէ միւսներուն։

—Համպուրկի մէջ մեծ հրդեհ մը մոխիր դարձուց մոմի գործարան մը։ Երկու հարիւր յիսուն հազար Ֆր. է աւելի արժէքով նախնական նիւթեր այրեցան։ Հրդեհին սկզբնապատճառն է պէնզինի խողովակի մը բռնկիլը։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Թղթատարական Նախարար Պ. Պուքսթըն, Երեսփ. Ժողովին մէջ, տեղեկութիւններ հաղորդեց իր վարչութեան մէկ տարուան աշխատութեանց վրայ։ Ըսաւ թէ կացութիւնը յուսացուածէն նուազ նպաստաւոր է։ Քարթ-բոսթալներու նորութիւնը հետզհետէ կը նուազի և հեռաձայնի յաճախուն գործածութեան արդիւնքը կ'ըլլայ՝ մեծ քաղաքներու շրջանակներուն մէջ փոխանակուող հեռագիրներու հասոյթներուն զգալի նուազումը. նաեւ հեռաձայնով խօսակցութիւնները մեծ մասամբ նամակներու և քարթ-բոսթալներու տեղը կը բռնեն հետզհետէ։ Նախարարը յարեց թէ կը յուսայ քիչ ատենէն նոր դիւրութիւններ ընծայել Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ հեռագրի ու հեռաձայնի փոխանակութեանց։ Պ. Պուքսթըն ըսաւ թէ օտար վիճակահանութեանց վերաբերեալ շրջաբերականները կը ջնջուին։ Թղթատարական վարչութեան մէջ ծառայողներուն թիւն է 200,000, որոնց 50,000ը՝ կին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Սինիճէի կառավարիչ անուանուեցաւ Մուշի նախկին կառավարիչ Հիւսնի պէյ։

— Ատանայի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Շքոտրայի նահանգին նախորդ մէքթուպճի Րամիզ էֆ. որուն յաջորդեց Ատանայի նահանգին նախորդ մէքթուպճի Նազըմ պէյ։

— Պէօյիւք Չէքմէճէի նաիպ անուանուեցաւ Պէյքոզի նախորդ նաիպ Ահմէտ Թէվֆիք էֆ.։ Ատանայի նահանգին Հաճըն գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Ճիսրէի նախորդ նաիպ Մուսթաֆա Խայրի էֆ.։ Վանայ նահանգին Շէմտինան գաւառակին նաիպ անուանուեցաւ Ախըլճէվազի նախորդ նաիպ Ապտուլլահ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Էրկէրի հաշուակալ Ալի Րիւշտի էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ զինուորական երկրորդական վարժարանին աշխարհագրութեան ուսուցիչ Նուրի էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Համպուրկ-Ամերիքա շոգենաւային Ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալ Պ. Ատոլֆ Սըխտովէրի։

— Իմթիազի ոսկի շքադրամ՝ զինուորական բարձրագոյն վարժարանին ճարտարապետութեան ուսուցիչ գեր-գնդապետ Սաֆվէթ պէյի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ռուսիոյ դեսպանը և Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

— Անգլիոյ ու Ռումանիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՀԻՃԱԶԻ Համիտիէ երկաթուղիին ելմտական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ անգործածելի հին նամակադրոշմները աճուրդով պիտի վաճառուին։ Անոնք որ կ'ուզեն ատոնց մասին մանրամասն տեղեկութիւններ պարունակող «քաթալոկ»ները տեսնել և գնման պայմաններուն հասու ըլլալ, պէտք է դիմեն վերոգրեալ վարչութեան հաշուակալութեան ճիւղին՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութեան վիճակագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն Րիւշտի պէյի երրորդ միւմէյիզի տիտղոս տրուեցաւ։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐ.— Վերջացող շաբթուն թաղապետական զանազան շրջանակներու մէջ 5936 օխա պակաս կշռող հացեր գրաւուելով, բաշխուեցան բարեգործական հաստատութեանց և աղքատներու։ Այդ առթիւ ալ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

ԵԱԼՈՎԱՅԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ.— Այսօր, մայիս 1, տեղի կ'ունենայ Եալովայի ջերմուկներուն եղանակին բացումը։ Ամէն միջոց ձեռք առնուած է՝ որպէս զի հոն յաճախողները կատարեալ հանգստաւէտ պայմաններ վայելեն։ Տեղւոյն բնական գեղեցկութեանը վրայ կ'աւելնան կերակուրներու համեղ ու մաքուր ըլլալը, սպասարկութեան կանոնաւորութիւնը և այլն։ Մատենադարանն ալ ճոխացած է օսմաներէն ու ֆրանսերէն նոր գիրքերով. նաեւ գեղեցիկ դաշնակ մը կայ երաժշտասէրներու տրամադրութեանը տակ։ Եալովայէն մինչեւ ջերմուկները տանող ճամբան կատարելապէս նորոգուած է և ամէն կողմ «լիւքս» լամբարներ դրուած են։ Կ. Պոլսէն մինչեւ Եալովա, ուղեւորութիւնը աւելի դիւրին ու հանգստաւէտ պայմաններու մէջ կատարուելու համար, ինչպէս ծանուցինք, Շիրքէթի Խայրիէի հետ բանակցութիւն կը կատարուի իր արագընթաց ու գեղեցիկ շոգենաւերէն մէկը յատկացնելու Կ. Պոլիս-Եալովայի գիծին։

ՀՈԼԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ գիշեր, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք։ Յետոյ երեկոյթ մը տրուեցաւ. անոր ալ ներկայ գտնուեցան Պետական Խորհուրդին անդամ Աբրահամ փաշա ու որդին, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ, Օսմ. Պանքային Տնօրէն Բանճիրի պէյ եւայլն։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐ.— Թղթատարական ու հեռագրական վերատեսչութեան հրամանով մրցման քննութիւն կատարուեցաւ՝ Տրէնէ-Կէլէմիշի անթել հեռագրի գիծին համար լեզուագէտ երեք պաշտօնեաներ ընտրելու համար։ Մրցման մասնակցողներէն ընտրուեցան Բերայի հեռագրատան օտար հաղորդակցութեանց պաշտօնեայ Րիւշտի էֆ., Սիրքէճիի նամակատան պաշտօնեաներէն Ֆուատ էֆ. և թղթատարական պաշտօնեաներէն Մէհմէտ Ալի էֆ.։ Ասոնք երկու ամիսի չափ անթել հեռագրի տեսական ու գործնական կիրառումը պիտի ուսանին Հասան ու Թէվֆիգ էֆ.ներէն, որոնք Գերմանիոյ մէջ ուսանելով Կ. Պոլիս վերադարձած են։ Այդ երեք պաշտօնեաները յետոյ Տրէնէի ու Կէլէմիշի կայարանները պիտի ղրկուին, ուր գերմանացի ուսուցիչներու մօտ գործնական կիրառումը պիտի ուսանին և ապա նոյն կայաններուն հաղորդակցութեանց պաշտօնեայ պիտի կարգուին։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.— Յունարէն թերթերը կ'ըսեն թէ քաղաքապետութիւնը ընդունելի գտած է իրեն մատուցուած ծրագիր մը, որով կ'առաջարկուի Թարապիոյ, Պէօյիւքտէրէի ու Մէսարպուրնի շոգենաւի նաւամատոյցները յարմար տեղեր փոխադրել և Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցի ճամբուն վրայ «լիւքս» լամբարներ դնել. նաեւ Պէօյիւքտէրէէն մինչեւ գերեզմանատուն տանող ճամբան սալարկել։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ վերջերս մեռած Հելլենացի Պ. Քրիասի հետեւեալ գումարները կտակած է.— Հազար ոսկի, հասոյթը ամէն տարի Վերափոխման տօնին օրը աղքատներուն բաշխելու համար, հազար ոսկի՝ Աթէնքի հիւծախտի Շիրման ապաստանարանին, երկու հարիւր՝ Աթէնքի կոյրերու հաստատութեան, եօթը հազար ոսկի՝ իր ծննդավայրին Վոլոյի եւայլն։

ՍԱԳԱՅԻ մաքսատան իբրեւ յաւելուած նոր շէնք մը կառուցուեցաւ 432 քառակուսի մետր տարածութեամբ։ Այդ շէնքը ծովեզերքին վրայ է երկու մասի բաժնուած՝ մէկը պաշտօնեաներուն և միւսն ալ ուղեւորներուն համար իբրեւ սալոն։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը պիտի քննէ քաղաքապետութեան մէկ ծրագիրը՝ Կ. Պոլսոյ յարմար վայրերը սպանդանոցներ հաստատելու մասին։ Նոյն Խորհուրդը ուզեց տեսնել այդ նպատակով պատրաստուած յատակագիծերը և քարտէսները։

ԻԶՄԻՏԻ գաւառին մէջ խճուղիներէ և ճամբաներէ մէկ քանին քննելու համար, յանձնաժողով մը այսօր Իզմիտ կ'ուղեւորի։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն Պրուսայի նահանգին հանրօգուտ շինութեանց Տնօրէն Շէֆիգ պէյ, կամուրջներու և խճուղիներու վարչութեան ճարտարագէտներէն Սամի պէյ և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագէտ խորհրդականներու դիւանին ճարտարագէտներէն Պ. Ռիվէ։

ԱՆԱՏՕԼԸ ՀԻՍԱՐԻ մէջ հեռագրական կայան մը հաստատուած ըլլալով, այսօր բացումը պիտի կատարուի և հաղորդակցութեանց պիտի ձեռնարկուի։

ՇՈՒԷՏԻ դեսպանատունը, այս շաբթու, Թարապիոյ ամարանոցը պիտի փոխադրուի։

ԱՏՐՆԻ երկաթուղիին մայիս 4ին (Ն. Տ.) աւարտող շաբթուան հասոյթը եղած է 526,073 դրուշ՝ անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցէն 63,000 դրուշ աւելի։

ԱՆԱՍՆՈՑ ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Զանազան տեղերէ երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան 47 ոչխար, 482 գառնուկ և 44 եզ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ ապրիլ 23էն 29 պատահած մահերու թիւն է 256, որոնց 1ը՝ կարմրախտէ, 1ը՝ հարսանիթէ, 2ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ ծաղկախտէ, 4ը՝ թիֆոյէ, 49ը՝ հիւծախտէ, 26ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։ Մահեր պատահած թաղերն են հետեւեալները.

Կարմրախտ.—Ղալաթիա՝ մէկ։

Հարսանիթ.—Գասըմ Փաշա՝ մէկ։

Կեղծմաշկ.—Խասքէօյ ու Զարբխանէի Աթիք՝ մէյմէկ։

Ծաղկախտ.—Սթէնիա՝ մէկ։

Թիֆօ— Գասըմ Փաշա, Իսլամ աղքատներու հիւանդանոց, Օրթաքէօյ ու Պէշիքթաշ՝ մէյմէկ։

Հիւծախտ.— Բերա՝ հինգ, Կէտիկ Փաշա ու Խասքէօյի հիւանդանոց՝ 3ական, Գասըմ Փաշա, Ղալաթ, Արնավուտքէօյ, Էյուպ, Գատըքէօյ ու Սկիւտար՝ 2ական. իսկ Ռումէլի Հիսար, Տավուտ Փաշա, Իսլամ աղքատներու հիւանդանոց, Ճիպալի, Գըզըլ Թօփրագ, Սուլթան Ահմէտ, Աշըք Փաշա, Ս. Փրկչի հիւանդանոց, պուլկարական հիւանդանոց, Խուսրէվ Փաշա, Սուլթան Սէլիմ, Ալաճա Մէսճիտ, Գոզ Եաթաղը, Թօփխանէ, Քէչէճիլէր, ֆրանսական հիւանդանոց, Ագսէրայ, Գումգաբու, Սամաթիա ու Գաբալը Ֆըրըն՝ մէյմէկ։

ՈՒՏԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Աւասիկ երէկ ժամանած ու վաճառուած ուտելիքներու քանակութիւնը և գիները՝ մեծաքանակ գնողներու համար.

Մածուն. — Տասնմէկ նաւակներով մածուն բերուեցաւ. օխան երեք ղրուշի ծախուեցաւ։

Ձուկ.— Երէկ Ձկնարանին մէջ աճարցով վաճառուեցան 4½ քիլոնոց լէվլէկ մը 50 ղրուշի, պարպունեա՝ օխան 12, քէֆալ՝ 3½, երեք խեցգետին՝ 25, տեղական վահանաձուկ՝ 5½ ղրուշ քիլոն, Տրապիզոնէն բերուած 450 սակառ աղած խամսի ձուկին օխան՝ 3 ղրուշ 30 փարա, չիրօզին հազարը՝ 112 և 120 հատ բինկա՝ 91 ղրուշ։

Պանիր.— Իզմիտի գիւղերէն բերուած տասը կողով սպիտակ պանիր՝ օխան 7 ղրուշ, Եարըմճայէն բերուած 15 կողով տիլ պանիր՝ 9 ղրուշ 10 փարա և Րումէլիէն ու Անատոլէն բերուած 12 սընտուկ քաշքավալ՝ 8½ ղրուշ օխան։

Ընդեղէն.— Զոր լուբիա հարիւր օխան 115 (օսմ. ոսկին հարիւր ղրուշէն), չօլը՝ 130էն 150 և Սէլանիկ՝ 220։ Սիսեռ՝ Գոնիայէն ու Բէօյթանիայէն բերուածներուն օխան 46 փարա և Երէյլի՝ 48 փարա։

Հաւկիթ.—Պարթինէն, երէկ, 600 սաման հաւկիթ բերուելով 500ը Վիեննայի համար և 100 ալ Կ. Պոլսոյ մէջ վաճառուեցան հարիւրը 21 ղրուշի։ Երէյլիէն, Պանտրմայէն ու Ատաբազարէն բերուածներն ալ 21 ղրուշի։

Հաւ.— Ատաբազարէն ու Վառնայէն բերուած 25 վանդակ հաւերու հատը ինը ղրուշի ծախուեցաւ։

Բանջարեղէն.— Տեղական բակլա օխան 2 ղրուշ և դուրսէն բերուածները 40 փարա ծախուեցան։ Դդում՝ 3½, տոմաթէս՝ 4, թարմ տերեւ՝ 3 ու տեղական՝ 6, թարմ լուբիա՝ 4 և կանկառ՝ հարիւր հատը 50—70 ղրուշ։

Շաքար.— Կենդրոնը 92էն 94 ղրուշի ծախուեցաւ։

ԽԱՍՔԻՕՅԻ Թուրշունճը Թաղը բնակող Ահմէտ անուն գործաւոր մը, երէկ, գինով վիճակի մէջ ինքզինքը սպաննեց, դաշոյն մը մխելով պորտին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Նէր Ալթը մզկիթին մօտերը Սարրօղլը խանին տակը գտնուած ոգելից ըմպելիներու մթերանոցը, առջի գիշերը, գողեր մտան, ամէն կողմ խառնշտկեցին, սակայն բան մը չգտան. միայն բառարսիկ մը գողնալով հեռացան։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Տիւրպէքիրի վերաքննիչ ատեանին նախորդ ընդհանուր դատախազ Մահմուտ էֆ.ի որդին Հասան Նէտիմ էֆ. և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան ճարտարագէտներէն Յովհաննէս էֆ. միասին կառքով մը, երէկ, Եսկիւպէն Եսիրնէ Դաբու կ'երթային, երբ ձին խրտչելով սկսաւ սրընթաց արշաւել։ Կառքին մէջ գտնուողները շատ աշխատեցան ձին զսպելու, բայց չյաջողեցան։ Հասան Նէտիմ էֆ. կառքին ցնցումէն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով վար ինկաւ և ձախ սրունքին ածուկին մասէն վիրաւորուեցաւ. իսկոյն դեղարան մը տարուելով հարկ եղած դարմանները եղան, ձին քիչ ետքը կարելի եղաւ կեցնել։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.
ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ
31 մայիսի 1907

Կանոնագրին 34րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, օսմ. ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութեան բաժնետէրերը հրաւիրուած են սովորական Ընդհ. ժողով գումարելու 1907 մայիս 31 ուրբաթ օրը, միջօրէէն յետոյ ժամը 2ին Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Ղալաթիա։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Տեղեկագիր Վարչական Խորհուրդին։
2. Տեղեկագիր հաշուեքննիչին։
3. Վաւերացում 1905ի հաշիւներուն։
4. Մասնակի նորոգում Վարչական Խորհուրդին։
5. Անուանում հաշուեքննիչի՝ 1907ի հաշիւները քննելու համար։

Սոյն Ընդհ. Ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին բոլոր այն բաժնետէրերը, որոնք կամ իրենց անունով, և կամ փոխանորդաբար, առնուազն տասը բաժնեթուղթի տէր են։ Ժողովին գումարումէն տասը օր առաջ, արժեթուղթերը պէտք է յանձնել Օսմ. Կայս. Պանքային կամ իր գործակալութեանց։ 3-3

Կ. Պոլիս, 27 ապրիլ 1907

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՏԱԿ ՄԸ

Ազգ. Պատրիարքարանի Նախկին գործակատար հանգուցեալ Ալեքսան էֆ. Սագայեանի եղբօրորդին Պաղտիկ էֆ. Սագայեան որ Պոլսոյ Շուկային մէջ ոսկեղէնի ու արծաթեղէնի առուտուրով կը զբաղէր, և մեռաւ նախընթաց օր, կտակ մը թողուցած է ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին և Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն, կտակակատար նշանակելով Ս. Պատրիարքը։ Այս կտակը բացուեցաւ երէկ ի ներկայութեան Ն. Սրբազնութեան որ Սկիւտար կը գտնուէր, Պէրպէրեան վարժարանը այցելելու առթիւ։

Հանգուցեալը իր հարստութեան մէկ երրորդը կը թողու վերոյիշեալ երկու հաստատութեանց, և մնացեալը իր քրոջը և հօրեղբօրը։ Իր հարստութեան գումարը 4-5000 ոսկի ըլլալով, մօտաւորապէս 1000-1500 ոսկի մը կը յատկացնէ ուրեմն բարեգործական նպատակի։ Կտակուած գումարը անխախտելի պիտի մնայ, անոր 100էն 80ին տոկոսը Ս. Փրկչեան որբանոցի տրուելով, պայմանով որ անոր կէսը գործածուի Ս. Խաչ և Ս. Կարապետ Թաղերէն ընդունուելիք որբերու դաստիարակութեան, Որբանոցին մէջ, և միւս կէսը Որբանոցի ընդհանուր սաներուն։ Իսկ կտակուած գումարի տոկոսին մնացեալ 100էն 20ը յատկացուցած է Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն։

Ս. Պատրիարքը տեղեկացաւ կտակին բոլոր մանրամասնութեանց, և հարկ եղած կարգադրութիւններն հրամայելով օրհնեց կտակարարին յիշատակը։ Այս վերջինը, ինչպէս ըսինք, եղբօրորդին էր Պատրիարքարանի Նախկին գործակատար Ալեքսան էֆ. Սագայեանի, որուն յաջորդած են նոյն պաշտօնին մէջ՝ Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան և Սարիս էֆ. Ֆէնէճեան։

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երէկ, միջօրէին, Ս. Պատրիարքը այցելեց Պէրպէրեան վարժարանը։ Բերայէն, Ն. Սրբազնութեան կ'ուղեկցէր նոյն Հաստատութեան վերատեսուչ Պետրոս էֆ. Կարապետեան, իսկ Սկիւտարի Նաւամատոյցը կը սպասէր Պէրպէրեանի զաւկըներուն խնամակալ Բարթող էֆ. Թէլեան։

Պէրպէրեան սաները՝ իրենց ուսուցիչներով վարժարանի դուռնէն դիմաւորեցին Ս. Պատրիարքը և առաջնորդեցին վերնայարկը, ուր Ն. Սրբազնութիւնը պահ մը հանգիստ առնելէ ետք, այցելեց վարժարանին բոլոր բաժանումները, ննջարան, դասարան, ճաշարան, թանգարան և խոհանոց, ու հարկ եղած կանոնաւորութեան և մաքրութեան համար հրահանգներ տուաւ։ Պէրպէրեանի զաւկըներուն համար անջատ յարկաբաժին մը որոշեց, անոնց բնակութեանը յատկացուած։ Յայտարարեց նաեւ աշակերտներուն և ուսուցչական մարմինոյն, թէ վարժարանին ներքին տեսուչ կարգուած է Լեւոն էֆ. Թաշճեան։

Ս. Պատրիարքը աչքէ անցընելէ ետք գրքերու և կարասիներու մանրամասն ցուցակ մը, իր շուրջը բոլորելով վարժարանին սաները՝ հայրական յորդորներ ուղղեց անոնց, յարգելու իրենց ողբացեալ Տնօրէնին յիշատակը և հետեւող ըլլալու անոր ազնիւ ձիրքերուն ու աշխատասիրութեանը։ Վարժարանէն մեկնելէ առաջ, Ն. Սրբազնութիւնը փոքրիկ վամայցիշ մը նուիրեց Պէրպէրեան էֆ.ի դեռատի որդւոյն՝ Շահէնի։

Աւելորդ է ըսել թէ Պատրիարքական այցելութիւնը բարոյական մեծ ազդեցութիւն մը ներգործեց թէ՛ սաներուն և թէ՛ ներքին պաշտօնէութեան վրայ, վարժարանին բարւոք յարատեւութեանը տեսակէտով որուն փափագող է ամէն կրթասէր անհատ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը ուղղուած է մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն.

Պատրիարքարանի կարգադրութեամբ և պաշտօնական կոնդակով հրամայուած է որ նշանադրութեանց և պսակադրութեանց առթիւ փեսայացուին և հարսնացուին կողմէ Պատրիարքարանիս Սնտուկին վճարուելիք ինչ ինչ տուրքեր, խաչագին, հացագին ևն. զանազան աստիճաններու բաժանմամբ և իւրաքանչիւրին նիւթական կարողութեանց հիման վրայ, ի բաց առեալ պատահաբար կարօտութեան համար բոլորովին ձրի կատարուելու պարագան։

Մինչեւ հիմա Փոխանորդարանը ինքն կը զննէր իւրաքանչիւրին աստիճանը ներկայացուած կամ առնուած տեղեկութեանց վրայ, բայց որպէս զի աստիճաններու սահմանումը աւելի ճշդութեամբ և պատշաճութեամբ տեղի ունենայ և Փոխանորդարանի մէջ աւելորդ զբոյցներու տեղի չմնայ, Վարչական որոշմամբ կարգադրուած է որ յետ այսօրիկ իւրաքանչիւր նշանադրութեան առթիւ փեսայացուին և հարսնացուին կողմէ տրուելիք խաչագինի աստիճանը՝ իւրաքանչիւրին հաստատուն բնակութեան Թաղին Թաղ. Խորհրդոյն կողմէ ճշդուի, փեսայացուին և հարսնացուին տուներուն նիւթական կարողութեան և ունեցած կենցաղին աստիճանին համաձայն, և նշանադրութեանց ծանուցագրերին վրայ, կամ առանձինն պաշտօնական յայտագիր մը տրուի մինչ՝ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ստորագրուած։

Հետեւաբար կը յանձնարարենք Պատ. Խորհրդոյդ այսուհետեւ նշանադրութեանց պարագաներու մէջ ըստ այսմ ի գործ դնել պէտք եղածն, փեսայացուին և հարսնացուին նիւթական և կենցաղական աստիճանները զատ զատ նշանակել, մին միւսէն անկախաբար, ջանադիր լինելով միշտ արժանապէս ճշդելու և սահմանելու իւրաքանչիւրին իսկական աստիճանը, և պահպանելով թէ՛ ընտանեկան արժանապատուութիւնն և թէ՛ Ազգ. Պատրիարքարանի և Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի շահերը։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԿԵՍԱՐԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կեսարիոյ մեր Թղթակիցը կը գրէ մեզ, ապրիլ 22 թուականով.

Առաջնորդ Սրբազանը այս տարի քիչ մը կանուխ վանք իջնելու տրամադրութիւններ ունի. արդէն իր առողջական վիճակը շատ չներեր մնալ քաղաքը։ Կը կարծուի թէ իր վարժարանին բացման 20րդ տարեդարձին առթիւ ուսանողութեան կողմէ Մայիս 1ին համար սարքուած հանդէսին Ն. Սրբազնութիւնն ալ ներկայ պիտի գտնուի։ Թալասցիները կը փափաքին որ Տ. Տրդատ եպսկ. Պալեան այս ամառ իրենց հիւր ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ, մեր Ս. Առաջնորդին ամէնէն մեծ փափաքը պիտի ըլլայ, կը կարծենք, ինչպէս միշտ՝ այս տարի ալ վանք գալ, մօտէն հսկելու համար իր վարժարանին գործերուն։

** Ս. Կարապետ վանքը Զատկի առթիւ յուսացուածէն աւելի ուխտաւորներ ունեցաւ. շրջակայ քաղաքներէն և գիւղերէն զատ այցելողներ կային Մարզուանէն, Ամասիայէն, Թոքաթէն, Սըվազէն, Եօզղատէն և ուրիշ հեռաւոր տեղերէ։ Ճրագալոյցի իրիկուան պատարագէն ետքը, պատարագիչ Հայրսուրբը, ուխտաւոր ժողովրդեան բազմութեանը մէջ «Այսօր յարեաւ» շարականին երգեցողութեամբ, առաջնորդուեցաւ վարժարանին ճաշարանը. հոն ներկայ էին բոլոր աշակերտները որոնք «Պահպանիչ»ով օրհնուեցան։ Եօթը շաբաթներու իրենց պահեցողութիւնը, այդ իրիկուն, հաւկիթով և ձուկով վերջացաւ։

** Վերջին քանի մը ամիսներու միջոցին Ս. Դանիէլ վանքի վանահայր Սամուէլեան Սրբազան տասնէ աւելի ձեռնադրութիւն կատարեց։ Քահանայի պէտքը, մանաւանդ հեռաւոր տեղերու մէջ, զգալի ըլլալ կ'երեւի։ 25 օրուան ճամբէ եկող քահանայացուներու հանդիպեցանք։

Խառն ժողովը հրաւիրուած է վաղը նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Իսկ Կրօնական ժողովը այսօր կը գումարուի Պատրիարքարանի մէջ։

—Երէկ առաւօտ, Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ Տ. Մարկոս վրդ.։

—Ուրֆայի Առաջնորդը իր վիճակին եկեղեցական գործոց մասին ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած էր Պատրիարքարան։ Կէդր. Կրօն. Ժողովը այս գիրը յանձնած էր իր անդամներէն Տ. Մովսէս եպսկ.ի նախաքննութեան որ այսօրուան Կրօն. Ժողովին կը մատուցանէ արդիւնքը։

ԱԶԴ.— Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ, յառաջիկայ հինգշաբթի (3 մայիս) Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հանդիրձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել և իր հոգեշունչ և պերճախօս քարոզութեամբն հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Յ. ԷՍԱԵԱՆ
Ղալաթիա, 30 ապրիլ 1907

Ծանօթ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 1 (Ա. Թ.), Ս. Պատարագի ժամ 3։ 2—1

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Խորապէս զգածեալ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հայրական հոգածութիւնէն և այն բարեկամական զգացումներէն զորս ի նպաստ գիւղիս կազմակերպեալ թատերական ներկայացման առթիւ ցոյց տուին ի մասնաւորի Վսեմ. Ռոպէր էֆ. Եազըճեան և Կարգադիր Մասնախմբի Պատ. անդամներն ու հայ մամուլը, Թաղ. Խորհուրդս կը փութայ յանուն Թաղեցւոց իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել իրենց և միանգամայն ամէն անոնց որոնք հաճեցան սատարել այս բարենպատակ ձեռնարկին յօգուտ Ս. եկեղեցւոյս և կարօտելոց։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Խասգիւղի
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՀԱՅԿԵԱՆ ԵՂԻԱ ՇԱՀՊԱԶ
30 ապրիլ 907

ԱԶԴ.—Յառաջիկայ հինգշաբթի, մայիս 3, Ս. Եկեղեցւոյս բարեխօսաց քարոզիչ Գեր. Տ. Գրիգորիս Ծ. վարդապետ Պալագեան հանդիրձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել յատկապէս կանանց համար, զոր կը ծանուցանենք ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ՍՏԵՓԱՆ Յ. ԹԵԼԼԻԵԱՆ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Մարտիրոս էֆ. Գալուստեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

Պէրթէւ էֆ. Յակոբեան	500 ղշ.
Արտաշէս էֆ. Գարուճճեան Իզմիտ	60 »

** Հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Թաշճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 95 ղշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Տօքթ. Խաչիկ էֆ. Պօղոսեան։

** Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Ատաբազարի Հայ-Աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ Ս. Զատկի առաւօտուն շրջաբերուած ափսէի հասոյթն է 5 օսմ. ոսկի, որ գրասենեակս յանձնուած է ձեռամբ Մկրտիչ էֆ. Ճըրկեանի։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԶԴ.— Ս. Երուսաղէմայ վաքֆէն, Սկիւտար, Եէնի Մահալլէ, Պետրոս Գալֆա փողոց կրկին 22 թիւ 150 կանգունով մանլիւլ մնացած փոքրիկ տունը աճուրդի դրուած և այժմ 30 օսմ. ոսկի տուող կայ։

Ուստի ով որ կը փափաքի յաւելուած ընել, պէտք է դիմել Երուսաղէմատունն ամէն օր մինչեւ կէս օր, մինչեւ մայիս 15 պայմանաժամաւ։ 3—1

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 12)

ՍՊԱՆԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

ՄԱՏՐԻՏ, 11 մայիս.— Սպանիոյ ամէն գաւառներուն մէջ եկեղեցւոյ զանգակները հնչմամբ, հրախաղութիւններով, նուագածութեամբ, աղքատներու ողորմութիւն տալով տօնուեցաւ գահաժառանգ իշխանին ծնունդը։ Ամենուրեք տարածուած խնդիր ու ցնծութեան գլխաւոր պատճառը նորածինին արու ըլլալն է, որ Սպանիոյ արքունեաց համար կարեւոր խնդիր մըն էր։ Սպանիական մամուլին մէկ մասը յոյս կը յայտնէ թէ Անգլիոյ ազդեցութիւնը Սպանիոյ վրայ ապահովուած է երկար ատենի համար։ Վիքթորիա թագուհիին և նորածինին առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է, և բժիշկները միաձայնութեամբ թողուցին որ մայրը անձամբ դիեցնէ իր զաւակը։

Այս առտու, պալատան մէջ՝ ի ներկայութեան արքայական ընտանեաց անդամներուն, դատական Նախարարին՝ պետութեան իբրեւ վերին Նոտարը, և այլ բարձրաստիճան պաշտօնեաներու, հանդիսաւորապէս կատարուեցաւ նորածին գահաժառանգին արձանագրութիւնը մարդահամարի տոմարին մէջ։

Գահաժառանգին մկրտութիւնը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի օրը (այսօր) յետ միջօրէի ժամ 2ին։ Մկրտութեան խորհուրդը կը կատարէ Սպանիոյ գահերէց կարտինալը Սանջա, Յորդանանու Ջրով։ Ապա Ալֆոնս Թագաւորը՝ իր զաւկին վիզէն պիտի կախէ Ոսկեգեղմի պատուանշանը և Կարոլոս պատուանշանին մեծ Խաչը։ Ապա հանդիսական թափօրը պիտի դառնայ գահաժառանգին բնակութեան յարկաբաժինը։ Զինուորներն ուրկէ պիտի անցնի թափօրը, պիտի զարդարուին Կոպլէնի թանկագին գորգերով։ Արքայական պալատան մատրան մէջ, Մկրտութեան խորհուրդին ատենն, տաճարին մէջտեղ պիտի դրուի Տօմինիկեանց կրօնական միաբանութեան հիմնադիր Ս. Տօմինիկօ Կիւզմանի պատմական աւազանը։ Շուրջանակի բեմեր պիտի կանգնուին հրաւիրեալ հիւրերու համար։ Թնդանօթի 21 հարուածներով պիտի ծանուցուի մեկնումը մկրտութեան թափօրին, որ պիտի բաղկանայ այսպէս.— Առջեւէն պիտի քալեն պալատական աւագանին, որոնց պիտի հետեւի Սալամանքայի մարքիզուհին, բազուկներուն վրայ բռնած նորածին գահաժառանգը, որուն աջ կողմէն պապական Նուիրակ Ռինալտինի իբր ներկայացուցիչ Պապին, որ կնքահայրն է, և ձախակողմէն Մարիա Քրիստինա մայր-թագուհին, իբր կնքամայր։ Ասոնց ետեւէն Ալֆոնս Թագաւորը Իզապէլ և Էւլալիա իշխանուհիներուն և Տօն Քարլօս իշխաններին հետ, բազմաթիւ հետեւորդներով։

Հանդիսաւորութեանց աւելի մեծ փայլ մը տալու համար, մկրտութեան արարողութենէն զատ, յարգանքի արարողութիւն մը ալ պիտի ունենայ Աստուրիոյ պատգամաւորներուն կողմէ, որոնք Բելաոյ Խաչը և սպանիական հազարաւոր ոսկեդրամներով լեցուն արծաթակերտ արկղ մը պիտի մատուցանեն գահաժառանգին։ Այս արկղը լատին-բիւզանդական ոճով շինուած է, թեւաւոր ոգիներով շրջապատուած, որոնք անոր մէջ պահուած գանձը գտնել կ'աշխատին։ Սպանիական ոսկերչութեան գլուխ-գործոց մըն է։

ՖՐԱՆՔՕ-ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 11 մայիս.—Ամբողջ ռուս մամուլը ուրախութեամբ կ'ողջունէ ֆրանքօ-ճափոնական համաձայնութիւնը։ Կէս-պաշտօնական Ռոսիա լրագիրը կը գրէ թէ բնականաբար մի միայն Ֆրանսա կարող չէ Ճափոնի այժմու հողային ամբողջութիւնը երաշխաւորել, բայց ֆրանքօ-ճափոնական դաշնագիրը եթէ անգլօ-ճափոնական զինակցութիւնն ու ռուսօ-ճափոնական համաձայնութիւնը իր հետ ունենայ, այն ատեն իրական կարեւորութիւն մը կրնայ ունենալ Ճափոնի համար։ Այս ամէն համաձայնութեանց կազմաւորութիւնը կ'ապահովէ խաղաղութիւնն ու քաղաքական հաւասարակշռութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, և հետեւաբար ֆրանքօ-ճափոնական դաշնագիրը շատ նպաստաւոր է Ռուսիոյ շահերուն։

Նովոյէ Վրեմիա, որ մինչեւ ցարդ բացարձակապէս ոչ-բարեկամական տրամադրութիւն մը կը ցուցնէր Ճափոնի հանդէպ, ֆրանքօ-ճափոն դաշնագրին համար մեծ գոհունակութեամբ կը խօսի և իր յօդուածով քիչ մը վիրաւորիչ լեզու կը գործածէ Գերմանիոյ դէմ։ Գերմանիոյ յոյսերը ցրուեցան, կը գրէ, և Ռուսիա շատ գոհ է ֆրանքօ-ճափոն համաձայնութենէն, վասն զի Քիաօչաու, որ Ծայր. Արեւելքի մարմնոյն մէջ մտած փուշ մըն էր, ուշ կամ կանուխ պէտք է հանել մէջտեղէն անխուսափելի հիւանդութեան մը առիթ չընծայելու համար։ Արմատական Ռուս և Ռէչ լրագիրներն ալ կը գովեն ֆրանքօ-ճափոնական համաձայնութիւնը։

ՄՈՍԿՈՒԱ, 11 մայիս.— Ռուսքոյէ Սլովօ լրագիրն ալ կը գրէ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատունը վերջին աստիճան գոհունակութեամբ կը դիտէ ֆրանքօ-ճափոնական մերձեցումը, որ էապէս կը համապատասխանէ ռուս դիւանագիտութեան տեսակէտներուն։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԲՕԹԱ

ԼՈՆՏՐԱ, 11 մայիս.— Թրանսվալի նախարարապետ զօրավար Բօթա այսօր ճամբայ ելաւ դէպի հարաւային Ափրիկէ։ Մեկնելէ առաջ ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Էտուարտ Թագաւորէն, որ սրտագին բառերով ողջերթ մաղթեց։

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԼԷՄԱՆՍՕՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Բարիզէն կը հաղորդեն վիեննական թերթի մը թէ, Երեսփոխանական ժողովին մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութիւններուն հետեւանքը սա՛ պիտի ըլլայ որ Քլէմանսօյի Դահլիճը շուրջ 300 ձայնի մեծամասնութիւն մը պիտի ստանայ, հակառակ Բռնոյի կուսակցիններուն ընդդիմութեան։ Դահլիճին կացութիւնը այն ատեն միայն կրնայ վտանգուիլ երբ Վիվիանի և Բրիան չկարենան համակերպիլ նախարարապետին յայտարարութիւններուն։ Այս պարագային Քլէմանսօ պիտի ստիպուի ընդունիլ այս վերջիններուն հրաժարականը, և անոնց տեղ ընտրել չափաւոր կուսակցութեան պատկանող անձնաւորութիւններ. բայց այն ատեն Դահլիճը ստիպուած պիտի ըլլայ բացարձակապէս հեռանալ ծայրագոյն ձախակողմեան երեսփոխաններէն, այսպէս զրկուելով խորհրդարանական կարեւոր տարրի մը աջակցութենէն։

Ս. ՈՍԿԵԲԵՐԱՆԻ 15ՐԴ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Հռոմի Բօբօլօ Ռոմանօ լրագիրը կը տեղեկացնէ թէ առաջիկայ Նոյեմբերին Հռոմի մէջ պիտի կատարուի Ս. Յովհան Ոսկեբերան հայրապետին 15րդ հարիւրամեակը, և այժմէն յատուկ մասնախումբ մը ձեռնարկած է հանդէսին նախապատրաստութեանց։ Հայր Ռ. Պ. Կաքոսէր, յունածէս դպրանոցին վերատեսուչը մասնախումբին ատենապետն է, և արդէն մայիս 5 կիրակի օր, սկզբնաւորութիւն մը եղաւ գրական Արկադիա կաճառին մէջ։

Նոյն օրը Հ. Կաքոսէր ճառ մը խօսելով բացատրեց թէ այդ հարիւրամեակի հանդէսին նպատակն է գլխաւորապէս պատուել Եկեղեցւոյ նշանաւորագոյն Ս. Հայրերէն մէկուն յիշատակը, և միանգամայն Արեւելեան և Արեւմտեան Եկեղեցիներու միութեան նպաստել։ Ճառէն ետքը յունական դպրանոցին աշակերտները Ս. Ոսկեբերանի նուիրուած երգ մը երգեցին, որ կը սկսի «Փող ոսկեղէն, Աստուածային հոգւով ներշնչեալ» խօսքերով։ Երգէն ետքը խօսեցաւ Հայր Ե. Վիւշէր-Պէքքէր, հնախօսական կաճառին անդամ, որ Սուրբին հին պատկերները զննելով և բաղդատելով, ջանաց կազմել Ս. Ոսկեբերանին բուն դիմագիծները։

Այս նիստին ներկայ էին Մարքինանծելի, Ռուպեան և Լուծծաթէլլի արքեպիսկոպոսները, Պրազիլիոյ և Պելճիքայի պապական նուիրակները, և բազմաթիւ ուսումնական նշանաւոր անձնաւորութիւններ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 մայիս.—Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը, երէկ, շարունակեց հարցաքննութիւններու վիճաբանութեանց շարունակութիւնը։ Կրթական Նախարար Պ. Բրիան պերճախօս ճառ մը արտասանեց, որով պատասխանեց իրեն դէմ եղած բոլոր առարկութեանց քննադատութեանց՝ Նէկր դաստիարակին պաշտօնանկութեան խնդրոյն համար։ Պ. Բրիան յայտարարեց թէ բնաւ փոխած չէ իր կարծիքները։ Խստիւ քննադատեց Պ. Ժօռէսը, ըսելով որ ուրիշներէն նուազ իրաւունք ունի զինքը մեղադրելու թէ կարծիքը փոխած է։ Կրթական Նախարարը արդարացուց Նէկր դաստիարակին պաշտօնանկութիւնը, յայտարարելով որ կարգապահութիւնը անհրաժեշտ ընծայած էր այդ պարագան։ Պ. Բրիանի խօսքերը ջերմապէս ծափահարուեցան։ Վիճաբանութիւնները վաղը պիտի շարունակեն։

—Նշանաւոր գրագէտ Հիւզմանս այսօր մեռաւ Բարիզի մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը չորեքշաբթի պիտի կատարուի։ Ծնած էր 1848ին։

—Բարիզի Սակարանին մէջ գործերը սահմանափակ էին և ընդհանուր կերպով գործ չկար։ Վաղը կատարուելիք հաշուեյարդարումին առթիւ բազմաթիւ գնողներ կը կարգադրեն իրենց հաշիւները՝ վաճառումներ կատարելով, Այդ գործողութիւնները կը կատարուին այնպիսի հրապարակի մը վրայ, ուր գնող չկայ, որով գիները կ'իջնան։ Ռուսական արժեթուղթերու գիները աւելի տկար են։ Ռիօ Թինթօյի բաժնեթուղթերը 2369 բացուելով 2349 գոցուեցան, թէև պղինձի գինը 101.5 անգ. ոսկիի բարձրացած է։ Նիւ-Եորքէն առնուած լուրերու նայելով ամերիկեան երկաթուղիներու արժեթուղթերու գիները ինկած են։

ԼՈՆՏՐԱ. — Մէքսիքայէն կը հեռագրեն թէ Վէլարտէնայի պղինձի կարեւոր հանքէն հրդեհ ծագեր է։ Հարիւր քսան գործաւորներ հանքին մէջ մնացած են։

ՎԻԷՆՆԱ. —Աւստրիոյ Հունգարիոյ արտաքին գործոց Նախարար Պարոն Էրէնթալ, այսօր, ընդունեց Սերպիոյ նախարարապետ Պ. Բաշիչը. տեսակցութիւնը սիրալիր եղաւ։ Պ. Բաշիչ ժամանակ մը Վիեննա պիտի մնայ՝ Աւստրիոյ և Սերպիոյ միջեւ բանակցութեանց թուականը սահմանելու համար։ Այդ նոր բանակցութեանց մէջ քաղաքականութիւնը բնաւ մաս պիտի չունենայ։ Հաւանական է որ բանակցութիւնները ներկայ ամսուան վերջերը սկսին։

ՊԵՐԼԻՆ. — Նորս Տօյչէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ Սըր Հէնրի Բէմպըլէլ Պէնըրմէնի կողմէ Մանչէսթրի մէջ արտասանուած ճառը ցոյց կուտայ թէ զինաթափութեան խնդրոյն նկատմամբ վէճերը պիտի չկրնան մնասել տէրութեանց միջեւ եղած յարաբերութեանց։

—Գերմանիոյ Նաւային դաշնակցութիւնը այսօր իր տարեկան նիստը գումարեց Քէօլնի մէջ։ Բայմ զօրավարը այդ առթիւ կարեւոր ճառ մը արտասանեց, ըսելով որ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդը եթէ Նաւային սպառազինութեան սահմանափակումը որոշէ, Գերմանիա տկար պիտի մնայ Նաւային միւս տէրութեանց շարքին մէջ։ Ժողովը քուէարկեց գերման նաւատորմին համար նոր մարտանաւերու շինութիւնը փութացնելու որոշումը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. — Զէյբր զօրավարը պաշտօնով Եւրոպա պիտի ղրկուի՝ զրահապատ կառախումբերու կազմակերպութիւնը ուսումնասիրելու համար։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը Բէշթայի մէջ պիտի անցընէ յունիս ամիսը. այդ ամսուն մէջ է 40րդ տարեդարձը իր թագադրութեան՝ իբրեւ Թագաւոր Հունգարիոյ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Գերման Նաւաբաժին մը պիտի այցելէ Բոլայի Նաւահանգիստը։ Այդ առթիւ շքեղ հանդէսներ պիտի տրուին նոյն քաղաքին մէջ։

ԼՈՆՏՐԱ. — Թօքիոյի լրագիրները հաճոյքով կ'ողջունեն ֆրանքօ-ճափոնական համաձայնութիւնը։ Նոյն թերթերը կը յայտնեն թէ Ճափոն ուրիշ նոր համաձայնութիւններ ալ պիտի կնքէ։

ԱԹԷՆՔ. —Հելլէն կառավարութիւնը Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին պատուիրակ կարգեց Լոնտոնի դեսպան Պ. Մէթաքսա, Պերլինի դեսպան Պ. Ռանկաբէ և Աթէնքի համալսարանին միջազգային իրաւաբանութեան ուսուցիչ Պ. Սթրէյթ։

— Անգլիոյ Թագուհին ուրբաթ օրը պիտի մեկնի Աթէնքէն։ Մարմնամարզական մրցումին ատեն յաղթողները Ալեքսանդրա Թագուհիին ձեռքը համբուրեցին։

ՄԷՔՍԻՔՕ. — Վէլարտէնայի պղինձի հանքին մէջ հրդեհ ծագեցաւ։ 134 գործաւորներ փոսերուն մէջ մնալով անոնցմէ 17 միայն կրցան ազատիլ։ Հրդեհը կը շարունակէ, որով յուսալի չէ միւսներուն ազատումը։ Արդէն չի կարծուիր ալ որ այդ գործաւորները տակաւին ողջ եղած ըլլան։ Վերջին պահուն քանի մը դիակներ գտնուեցան։

ՍԱՆ-ՌԷՄՕ. —Այսօր, կէսօրին, երկարատեւ անձրեւէ մը ետքը, ծծումբ տեղաց։ Այս օդերեւոյթը, որ կարճ տեւեց, ծծումբի խաւով մը ծածկեց փողոցները։

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

[illegible] այս գիշերուան ներկայացումներ.

ՎԱՐԻԷԹԷ ԹԱՏՐՈՆ. —Վաղը գիշեր Վարիէթէի նոր խումբը իր առաջին ներկայացումը պիտի տայ։

ՊԸԹԻ ՇԱՆ-ԱՆՖԻԹԷԱԹՐ. — Այս գիշեր Այտա։ Մէկ քանի օրէն Օթէլլօ՝ Սինեօրինի Թէնորին մասնակցութեամբ։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 31 մարտ 1907ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Անոնկ. մէջ գտնուած դրմ.	163,093,287.13
Թղթապանակ	1,053,201,529.83
Ռբբոռ	466,281,439.98
Ընթացիկ հաշիւներ	536,155,993.21
Պարտաթղ. արժեթղ. եւյն.	9,097,944.71
Անշարժ կալուածներ	35,000,000.—
Զանազանք	11,448,903.78
Ֆրf.	2,274,279,098.64

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	698,837,679.33
Ընթացիկ հաշիւներ	956,538,211.14
Ընդունուած փոխնկագ.ր	160,767,777.22
Վճարելի պարտամրհնագ.	36,044,170.40
Զանազանք	47,091,260.55
Պահեստի դրամ	125,000,000.—
Դրմագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000.—
Ֆրf.	2,274,279,098.64

Վարչ. Խորհրդոյ Նախագ.
Ա. ՄԱԶԷՐԱ

Ք. ՆԱՔԱՄՈՒՐԱ ևւ ԸՆԿ.ԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 186

Ք. Նաքամուրա և Ընկ.եան վաճառատունը իր բազմաթիւ յաճախորդներուն կը ծանուցանէ թէ Ճափոնէն ստացած է վերջին նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած ապրանքներու նոր մթերք մը, ինչպէս մետաքսեղէն, լուացուելու յարմար մետաքս, ու բռնժէ, քրէփ տը Շին, սաթէն, ֆուլար, ծաղկենկար քրէփ տը Շին, լուացուելու յարմար թաֆթա, բամպակեայ կերպասեղէններ, արանց շապիկներ, փողկապներ, ճամբորդութեան պայուսակներ, հովանոցներ, փոխաթներ, հովահարներ եւայլն։

Ցախճապակիներու և չինական ներկերու մասնաւոր ճիւղ մը հաստատուած է վաճառատան առաջին յարկը։

Մեր բնտիրներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք այցելել Ք. Նաքամուրա և Ընկ.եան վաճառատունը, վստահ ըլլալով որ ճաշակաւոր ու անմրցելի գիներով ապրանքներ պիտի գտնեն հոն։ 5—1

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Ապրիլ 30/13 Մայիս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ. Օ. Ո.	102 11
Ամէնէն բարձր գին	» »	102 19
Ամէնէն վար գին	» »	102 11
Րումէլի Երկաթուղի գաց	Ֆր.	152 —
Ամէնէն բարձր գին	»	152 ¼
Ամէնէն վար գին	»	152 —
Թրամվայ	»	56 ½
ԲԱՑՈՒՄ 1/14 Մայիս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ.Կ. Օ. Ո.	102 15
» » » ժամը 4ին	Փ.Կ. »	102 15
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	152 ¼
» » ժամը 4ին	»	152 ¼
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	452 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. շարք	»	515 —
» » » Բ. շարք	»	513 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	18 50
Շիրքէթի Խայրիէ	»	42 50
Շիրքէթի Խայրիէ Համիտիէ	»	5 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 80
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	Գ. Կ.	10 22½
» ժուիսանս	Գ. Կ.	5 25
» պարտաթուղթ		480 —
Թրամվայ	Ֆր.	56 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		352 —
Պալիա Քարա Այտըն		691 —
Միթիլլի պանքա	Օ. Ո.	5 50
Սալոնիքի պանքա		— —
Մերսին Ատանա պրտղթ.	Ա. Ո.	16 37
Քարասու առանձնաշնորհեալ		109 —
» սովորական		103 ½
» 5 պարտաթուղթ		87 —
Քարափ Իզմիրի		586 —
Փոխառ. Հելլէնական 5 %		260 —
Հելլէնական պարգեւաւոր թուղթ		433 —
» » »	Օ. Ո.	4 07
Լաւրէոն	Ֆր.	88 —
Զաւիթրբրա	»	37 —
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 —
» » 8 »		4 —
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	1 ¾
Փոխ. Հրապարակ Օսմ. Պանքայի		6½ %

ԻԼԱՆ
Զըրաաթ Պանգասընտան

Զըրաաթ Պանգասը բիւանքօսընըն եէտինճի զուրասընըն մայիսը բուլմընըն պիրինճի սալը կիւնիւ սաաթ սէքիզտէ Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսինտէ գոմիսիոնը մախսուսա մարիֆէթի իլէ ալէնէն քէշիտէ գըլընաճաղը վէ սաթըլմայըփ պայիլէր նէզտինտէ գալան պիլէթլէրին նէվմը մէզքիւրտէ սաաթ ալթըյա զատար Զըրաաթ Պանգասը իտարէյի մէրքէզիյէսինէ վէ քէօփրիւտէքի բիւանքօ շիւպէսինէ իատէ օլընարաք պէտէլլէրինին կէրի վէրիլէճէյի իլան օլընուր։

Ֆի 28 Նիսան 323

ԳԼԽԱՑԱՒԻ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշիին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները Ա.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆr.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆr.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆr.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԱԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Դուսերէ, Կավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պէրա), Մանասթր եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես ինչպէս և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամներով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—31

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Մայիս

Դշ. 1]14 Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր-Սաիտ ու Սուէզի նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերին հետ։
Դշ. 1]14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Քերասունտ, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 2]15 Սէվաստաբոլ ժամը 10ին։
Եշ. 3]16 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Ղրիմ-Կովկաս, Խրիմ, Ազով, Օտեսա-Խէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայէվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Եշ. 3]16 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
Ուր. 4]17 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քրիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 5]18 Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։
50—30

ՏՈՔԹ. Գ. ՋԱՐՖՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ երբեմն իբր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Փարիզի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ, Ըթըր փողոց թիւ 6 (գաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։
Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։
40—36

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

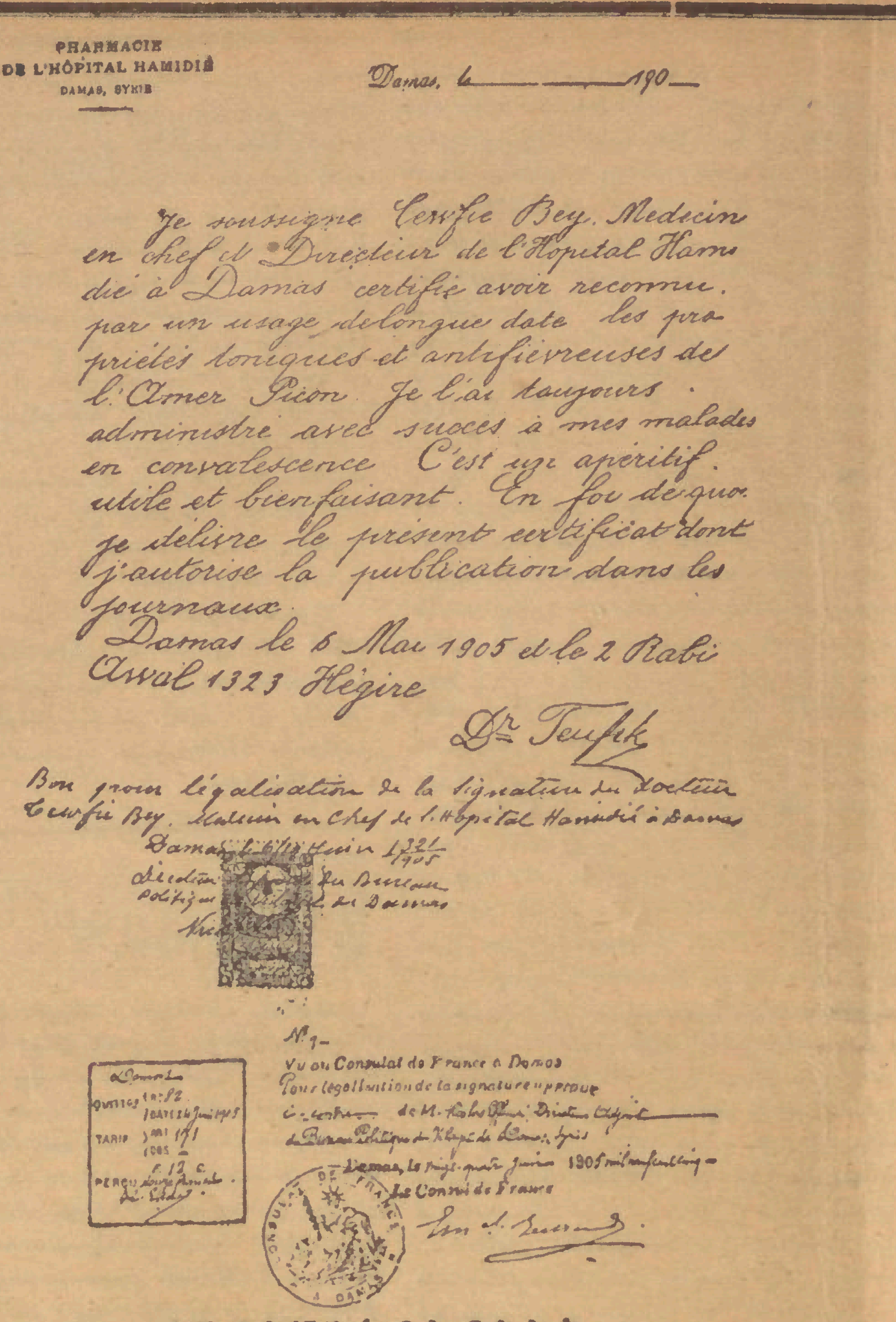

PHARMACIE
DE L'HÔPITAL HAMIDIÉ
DAMAS, SYRIE

Damas, le ______ 190__

Je soussigné Tewfic Bey. Medecin en chef et Directeur de l'Hopital Hamidie à Damas certifie avoir reconnu. par un usage de longue date les propriétés toniques et antifievreuses de l'Amer Picon Je l'ai toujours administré avec succès à mes malades en convalescence C'est un aperitif. utile et bienfaisant. En foi de quoi je delivre le présent certificat dont j'autorise la publication dans les journaux.
Damas le 6 Mai 1905 et le 2 Rabi Awal 1323 Hégire
Dr Teufik

Bon pour légalisation de la signature du Docteur Tewfic Bey, Médecin en Chef de l'Hôpital Hamidié à Damas
Damas le 6/19 Juin 1321/1905
Directeur du Bureau Politique [illegible] de Damas

Damas
QUITTce No 82 24 Juin 1905
TARIF 1905
f. 12 c.
PERCU

No 1
Vu au Consulat de France à Damas
Pour légalisation de la signature apposée ci-contre de M. [illegible] Directeur du Bureau Politique de [illegible] de Damas, Syrie
Damas, le vingt-quatre juin 1905 mil neuf cent cinq
Le Consul de France

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ես, ստորագրեալս, Տօքթ. Թէվֆիք պէյ, Ա. բժիշկ և Տնօրէն Դամասկոսի Համիտիէ հիւանդանոցին, ներկայիւս կը յայտարարեմ թէ երկար գործածութեամբ կրցայ հաստատել ԱՄԻՐ ՓԻՔՕՆԻ ոյժ տուող (tonique) և հակաջերմական յատկութիւնները։ Միշտ ամենայն յաջողութեամբ գործածեցի զայն ապաքինութեան հասած հիւանդներուն։ Պիտոյ և առողջարար ախորժաբեր մըն է։

Որոյ ի հաստատութիւն տրուեցաւ ներկայ վկայականս, արտօնութեամբ լրագրաց մէջ նաև հրատարակուելու։
ՏՕՔԹ. ԹԷՎՖԻՔ
Դամասկոս, 6 մայիս 1905

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10 666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65,224 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի ճատտէսի, թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 11 50—39

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոն.	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիբրի	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոստօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնդեպէլլօ		Սցէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտկօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էսքօ	3464	Իտահօ	5!40	Նէրօ	1?33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3337
Գէյրօ	1371	Էցոքօ	1841	Քէլսօ	1053	Էնթոցիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիպսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարբօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտօ	2272	Ռիալթօ	3329	Վ. Քիլթուցն.	239
Սօւէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Ռինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէտա	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէր	1789	Թարօ	
Գորսօ	895	Կըռանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Ռազացի	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Քլարօ շոգենաւը, նաւապետ Պէլտինկ։
Սիսէրօ շոգենաւը, նաւապետ Րէյնըր։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Թայգօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքլէրըն, ամսոյս 25ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻԶՕՍ
Թիւ 22 24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—10

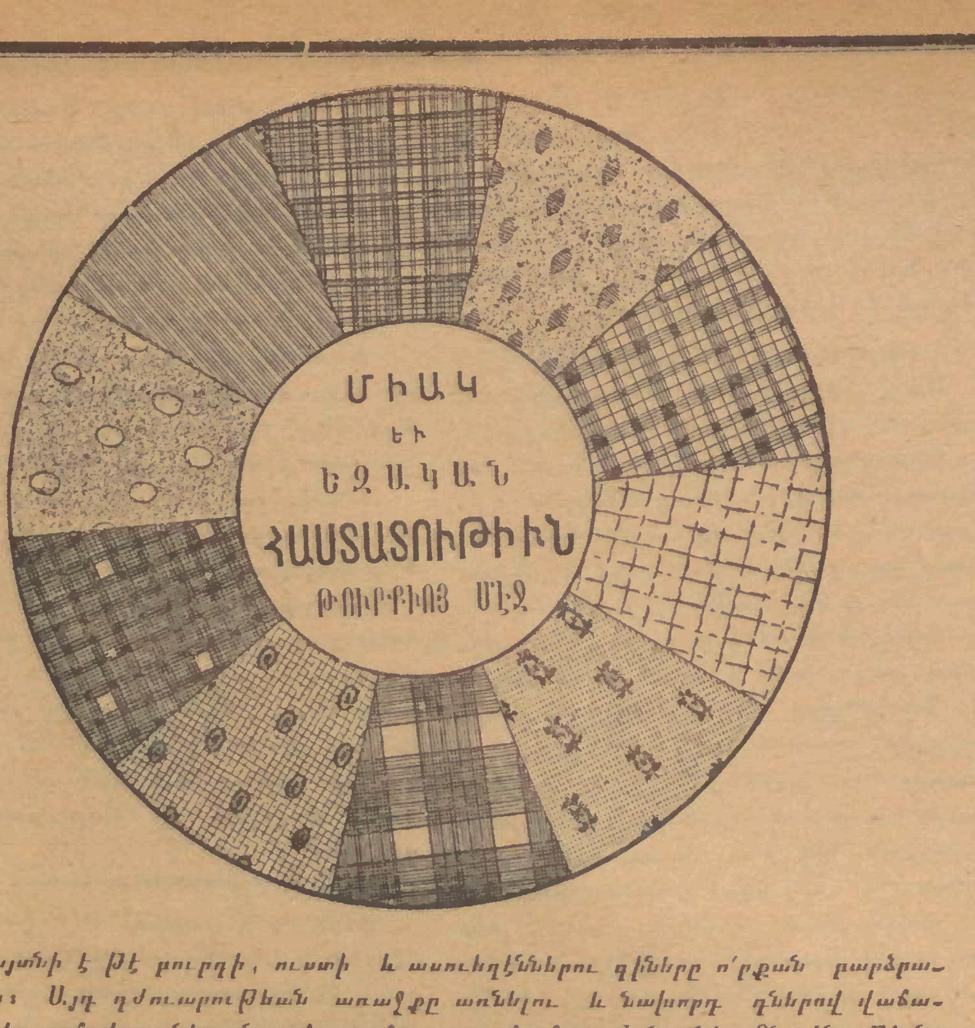

Յայտնի է թէ բուրդի, ուստի և ասուեղէններու գիները ո՛րքան բարձրացած են։ Այդ դժուարութեան առաջքը առնելու և նախորդ գիներով վաճառելով իր յաճախորդներուն գոհացում տալու համար, Լոնտոնի Տնօրէնութիւնը քանի մը հազար ԳՈՒՓՕՆ ղրկած է հոս, որոնք մեծ ասուեվաճառներու ծախած ծրարներէն առնուած են։ Տնօրէնութիւնը հրաման յղած է կէս գնով վաճառելու այդ կտորները։ Կերպասներու այդ գեղեցիկ մթերքը, որոնք շատ լաւ կը յարմարին քոսթիւմի, բանթալոնի ու բարտըսիւի չինութեան, ցուցադրուած է Պոլիս, Սիրքէճի, Համիտիէ Ճատտէսի, թիւ 24 վաճառատունը, Բէօրքլիւլի խանի տակ։ Այդ կերպասները դեռ նոր հասած են, ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել՝ մթերքը տակաւին չսպառած։ Գիները նշանակուած են իւրաքանչիւր քուբօնի վրայ։ Անոնք որ գնուած ապրանքէն գոհ չըլլան, եթէ 48 ժամ յետոյ ապրանքը ներկայացնեն վաճառատուն, փոխարժէքը պիտի ստանան։ 5—3

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1907 մարտ 12էն (Ն. Տ.) սկսեալ ձմեռ սեզոնութիւն 7

Վոսփորէն Կամուրջ

11 20 Չնկր. պէյլպ. գուզ.
11 Պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պէշկթ.
11 պէյք. բաշ. չուպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. պէշիկ.
11 Ենմ մզրա պէյքտ Թար ենք միրկ։
11 40 ենք սթն միրկ ր. հիս պէպ անվ գրչ օրթ պէշիկթ։
12 Ա. հիս զնտ պէպ վնք չնկ պէյլ Գզկ պշկթ
1 Գուզկ. սկտ։
12 Ենմ մէս պէյքտ Թար ենք միրկ։
12 15 Պէյքոզ Բաշ Չպք զնլ ա Հիս զնտ պէշկթ.
12 50 Ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պշկթ.
12 3 ՍԹՆ. զա լ. միրկ ա. հիսար զանտ վնք չնկ պէյլ զգկ պշկ։
1 55 Արն Օրթ։
12 50 Ր.ա.զվզ, Ենմ. մէսր. պյքտ. Թար. ենք. սթն. միրկ. ր.հս. պէպ։
1 50 Պէյքզ. բաշ. չուպլ. զանլ. ա. հիսար. զնտ. պէշկ.
2 15 Գուզկ. սկտ.
2 15 Պէպ Արնվ գրչ. օրթ. պշկթ.
2 10 Ա հիսար զնտ. վնք չնկ պէյլ գուզ պէշկթ։
2 Ենմ. մէսպ պէյքտ. թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր.հիս. պէպ. Պէշկ.
3 0 Չէնկ պէյլ գուզ։
3 Պէպ ար վ գրչ օրթ պշկ.
1 47 Ր.ա.զավազ Ենմ Մէս պյքտ Թար պյր բաշ չպք զասլ ա. հիս. զնտ պէշ։
3 Ենմ. մէսր. պ.քտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիս պէպ պէշկթ։
3 4 Ա. հիսար. զանտ. վնք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. պէշկ։
4 15 Էպ անվ գրչ օրթ պշկթ։
5 10 Գզկ. Պէշկ։
1 45 Պէյք. բաշպ. չուպք. զնլ. ա. հիս. զանտ. Վնք. Չէնկք. պէյլպ. Գուզկ. պէշկթ։
4 30 Ենմ. մէզք. պյքտ. թրպ. ենք. սթն. միրկ. ր. հիսար պէպ. արնվ. գուզչ. օրթ. պշկթ.
6 15 Չէնկ. պէյլպ. գուզկ պշկթ.
6 20 Պէյք. բշպ. չպք. զանլ. ա. հիս. զնտ. պէպ։
6 15 Ենմհլ. մսպ. պյքտ. Թարպ. ենք. սթն. միրկ ր.հիս. պէպ արնվ գրչ. օրթ. պէշկ։
8 45 Պէպէք անվ չնկլ. պէյլ. րթ. զգկ. պշկթ. Սկտ։
8 05 Ենք պէյզ- բաշ. զանլ. միրկ. ր.ա. հիսր. պէպ.
7 30 Ր. ա. զավ Ենմ. մէսր. պէյք. թրպ. պյզ. բաշպ. չպք. զանլ. ա. հիսար. զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլպ. գուզ. սկտ։
10 43 Պէյլ։
10 40 Սկտ. զգկ
10 40 Արն. Պէպ. Գնտ.
9 57 Չվք բաշ Պէյքոզ ե ք. զանլ ա. հիս զանտ պէշիկթաշ։
9 45 Ենիմ. մէսր. պյօյք. Թարպ. ենիք ՍԹ. Մրկ. ր.հիսր պէպ. արվտ. ՕրԹ. գրչ-պշկ։
11 8 Գզկ. ՕրԹք. պշկ։
11 15 Վնք. գուզչ.
11 10 Ա հիս զնտ պէպ արնվս Չէնկ պէյլպ ՕրԹ զգկ պշկ։
11 31 Զանտ ա. ր.հս. միրկ։
11 35 Ենմ. մէսր պյքտ Թրպ ենք միրկ պէպէք արնվ օրթ պէշկ։
12 55 Պէշկ. Իսկ.

Կամուրջէն Վոսփոր

10 10 Սկիւտ.էն չնկ պէյլ։
12 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթն. ենք. թր. պյօյք. մէս. ենմ. ր. ա. զավզ
12 05 Ր.հս Պէպ արնվ
12 15 Գուզկ սկտ։
12 30 Պշկ զգկ օրթ չէնկ արնվ։
1 Սկտ գուզկ. պէյլ. վնք. չէնկ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չուպ. բաշ. պէյզ. Թար. պյքտ. մզք. ենմ.
1 20 ա. հիս զանտ։
1 30 Պէշկ պէպէք ա վտ։
1 35 Գուզկ. սկտ.
2 15 Պէշկ. օրթ. գրչ արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ. սթն ենք թ ր պյօյք. մէս. ենմ.
2 20 Պէպէք Արնվ.
2 30 Պշկ չէնկ. պէյլ
3 Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. զանտ. ա. հիս. զանլ. չպուզ. բշպ. պէյքոզ.
3 10 ա. հիս. զնտլ.
3 30 Գապթ. Պէշկթ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. վնք. պէպք զանտ. ա. ր. հ.ս. միրկ. զանլ. սթն. ենք. բշպ. պէյքոզ։
3 55 Պէպ. ար վ.
4 30 Պէշկթ. օրթ գուզչ արնվ պէպ ր.հ.ս միրկ սթն ենք Թար պէյք մէս ենմ.
4 45 Պէշկթ. զգկ
5 20 Պէշկ. գուզկ պէյլ չէնկ վնք զանտ ա. հիս. զանլ չպք բաշ պյք Թար պէյքտ մէս ենմ ր.ա.զավ։
5 4 Պէշկ. օրթ. չէնկ պէյլ։
6 30 Պէշիք. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ արն. Պէպ.
7 40 Պէպ. զանտ. ա. հիսր. միրկ. ենք Պէյքոզ. բաշ։
7 30 Պշկթ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. ր.հիս. միրկ սթն ենք Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.
8 4 Պշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար. զանլ. չու. բաշ. պէյքոզ. ենք
9 2 Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիս. միրկ. սթն. ենք Թար պէօյ մէս ենմ.
9 10 Պշկթ. Գզկ ՕրԹ պէյլ. չնկ. արն Պէպ. զնտ.
10 25 Պէշքթ. զանտ. ա. հիս. զանլ. չու. բաշ. պէյք. ր.ա.զավ։
10 3. Պէշկ պէպ ր.հիս մ կ սթն ենք Թար պյք մէս ենմ
10 20 Սկտ. Գուզկ.
10 20 Պէյլէրպէյ։
11 Պէշկ. պէյլ չէնկ վնք գրչ
11 05 Պէշկ. օրթ. Գուզչ. անվ. պէպ. զնտ ա. ր. հիս. միրկ. սթն.
11 10 Գուզկ. օրթ.
11 35 Պէշկթ. զնտ. ա. հս. զնլ. չու. բշպ. պէյքոզ
11 40 Պշկ. մրկ. ենք Թար պէօյ. մէս ենմ։
11 5 Պէշկթ.էն սկտ. զգկ։
11 50 Գուզ. պէյլ. չնկ. վան. զնտ պէպ.
11 55 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիսար. միր. սթն. ենք.
12 35 Պէշիկ. զգկ. պէյլ. չէնկ. գրչ արնվ.
12 40 Օթք. գրչ. արնվ. պէպ. ր.հիս. միկ. են.։ պէյքոզ
12 45 Պշկ. զնտլ. ա.հս. զանլ. չու. բաշ. պէքզ
12 50 Պշկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէս. ենմ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քուրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000
քուրոնի չափ։

ՏՈԿՈՍԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ [illegible] դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն տարեկան հարիւրին 3 ½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին առկը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3 օր	100– 150	ոսկի գումարի համար
6 »	151– 200	» » »
10 »	201– 500	» » »
15 »	501–1000	» » »
30 »	1001 և անկէ վեր	» »

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ աւանդողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տետրակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեգի	Նալզօգրիա
Միքեա	Էմկյաիս
Բաֆաձա	Պուզիրիս
[illegible]	Մօքրիս
Նառազօճ	Ֆայիր
Նավարին	Ֆառօս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սպասուհի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սպասուհի չունին։ ոսկիով
Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ուիթալ խան, Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—15 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.
Ն. ԲԱՔԷ եւ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 14ին, Իմէրէթի, Մարսիլիայէն
Մայիս 20ին, Ֆրիժի, Անատ. եզերքէն
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 15ին, Իմէրէթի, Սեւ Ծով։
Մայիս 21ին, Ֆրէժի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Ա	կարգ Փարիզի համար	200 ֆր.	
»	» Մարսիլիոյ »	160	»
Բ	» Փարիզի »	150	»
»	» Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—44 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (96)

ԼԻԱՆ-ՆԷՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՈԹՈՐԻԿ՝ ՀԱՆԴԱՐՏ ԵՐԿՆՔԻ ՎՐԱՅ

—Աղջիկս, ներողութիւն, քեզ մտահոգութեան մատնելուս համար։ Ինքզինքս կը մեղադրէի, քանի որ այս խեղճ երիտասարդը իմ չաղակրատութեանս հետեւանօք հիւանդ ինկաւ։

—Ինչո՞ւ համար, սիրելի հայր։ Դիպուածը անգութ եղաւ և ոչ թէ դուն։ Կրնայի՞ր գուշակել թէ Բիէր տը Սէրիսօլի կեղծ անունն էր Բիէր Տօրէնվալ։ Ապահովաբար ես ալ քեզի պէս պիտի ընէի։

—Բայց դուն տղայ ես, և պիտի կրնայիր ինքզինքդ արդարացնել։ Իրենց վիշտերը մոռնալու համար տարագրուողներուն առաջին գործը կ'ըլլայ անուննին փոխել։ Բիէր ինծի յայտնած էր իր տառապած ըլլալը և մոռացում փնտռելը։ Հետեւաբար, պարտէի մեծապէս զգուշաւոր գտնուիլ և նամակին պատմութիւնը չընել թեթեւօրէն, որ այնքան մօտէն վերաբերութիւն ունէր իր հետ։ Տիկին տը Սէրիսօլի նամակին թուականը արդէն իսկ կասկած արթնցուց մտքիս մէջ։

Պ. Հէրպըլօ, բոլորովին վշտահար, իր ձայնը բարձրացուցած էր տակաւ։

Հիւանդը, որ քնանալ կը ձեւացնէր, սարսռաց և աչքերը բացաւ, Սէրիսօլի ձայնը լսելով։

—Լէնօ՛ր, օ՜հ, Լէնօր բոլորովին առանձին մնացած ես հիմա, հեծծեց Բիէր... Բայց ի՞նչ կ'ընէ մարքիզը... Վատ, պաշտպանէ՛ զաւակդ։

Պ. Հէրպըլօ ու իր աղջիկը ձայն չէին հաներ ալ և ու անձկութեամբ զիրար կը դիտէին։

—Օ՜հ, Աստուած իմ, նորէն սկսաւ զառանցել, ըսաւ Արլէթ հառաչելով, իր նշանածին խոպոտ ու ճնշուած ձայնը դադրելուն պէս։

—Յաճախ կը զառանցէ՞։

—Խիստ յաճախ՝ օրուան այս ժամերուն. բայց երկու գիշերուընէ ի վեր պակսելու վրայ է իր զառանցանքը։

—Ինչ կ'ըսէ։ Կարծեմ թէ անկապ բաներ։ Մարքիզի մը վրայ կը խօսի բարկացայտ չեշտով։ Անունը կուտա՞յ այդ մարքիզին։

—Այո՛։ Իմացածիս նայելով իր եղբօր կնոջ հայրն է ան։ Բիէր կ'ամբաստանէ զանի, ըսելով թէ ցուրտ և անտարբեր վարմունք մը ունի իր աղջկան հանդէպ, որուն միակ նեցուկն է։

—Այսպէս, տիկին Լէնօր տը Սէրիսօլ միթէ մարքիզի մը աղջի՞կն է, հարցուց Պ. տը Հէրպըլօ յուզուած ձայնով։ Ինչ զարմանալի բան։

—Ինչո՞ւ զարմանալի ըլլայ։ Սիրելի հայր, կարծեմ թէ ոտքի վրայ կը քնանաս։ Գնա՛ անկողինդ պառկէ։ Ցերեկը շատ կը յոգնիս։

—Այդ մարդուն անունը գիտե՞ս, Արլէթ, հարցուց Պ. Հէրպըլօ մտահոգ երեւոյթով մը։

—Ո՞ր մարդուն... Մարքիզի՞ն համար կ'ըսես։ Կարծեմ թէ Վիլանտրի կը կոչուի։

Պ. Հէրպըլօ իր իր աղջկան վրայ խոնարհեցաւ, և ձեռքերը բռնելով ուժգնօրէն սեղմեց, անոր ցաւ պատճառելու աստիճան։ Յետոյ կակազեց.

—Ինչ ըսիր... Ինչ ըսիր... Ինչ անունն արտասանեցիր... խենթեցա՞յ միթէ...

—Օ՜հ, հայր, ինչ կայ։ Որքա՜ն վրդոված ես։ Տես քեզի պէս կը դողամ, մրմնջեց Արլէթ։

—Կ'աղաչեմ սա անունը կրկնէ, որպէս զի երազած չըլլալուս վրայ ապահով ըլլամ։ Կ'աղաչեմ սա անունը ըսէ՛։

Բայց Արլէթ պատասխանելէ առաջ, հիւանդը անկողնին մէջ շտկուեցաւ և կատաղութեան չեշտով մը գոչեց.

—Ժագ տը Վիլանտրի մարքիզ, վատ մըն էք դուք, քանի որ ձեր հեգ զաւկին տառապանքը կը դիտէք անտարբերութեամբ։ Մեծդ Աստուած, խելքիս եկա՞ւ միթէ։

Պ. Հէրպըլօ ճիգ մը ըրաւ ոտքի ելլելու համար, բայց իր թիկնաթոռին վրայ ինկաւ, դիմագծերը կծկուած ու աչքերը դաժան։

Արլէթ քակեց հօրը փողկապը և ջուր սրսկեց անոր երեսին, օգնութեան աղաղակներ արձակելով անձկութեամբ։

Տիկին Հէրպըլօ փութացած էր։ Պ. Հէրպըլօ ազդու դարմաններու շնորհիւ, ինքզինքը գտաւ։

—Հեգ բարեկամս, որքա՜ն վախ պատճառեցիր։ Արեան համախռնում կարծեցի։ Ինչ բան կրնայ այդ վտանգաւոր վրդովումը պատճառած ըլլալ։

Պ. Հէրպըլօ սեղմելով իր կնոջ ձեռքը, այլայլած ձայնով մը պատասխանեց.

—Հիմա պիտի հասկնաս։ Բիէր իր զառանցանքին մէջ կ'աղաղակէ թէ տիկին տը Սէրիսօլ, թիապարտի մը կինը, աղջկնութեան միջոցին, Լէնօր տը Վիլանտրի կը կոչուէր։

Պ. Հէրպըլօ ձեռքերը իրարու միացուց և շրթունքներուն ծայրը եկող բացագանչութիւնը զսպեց։

—Խեղճ բարեկամս, նորէն կը սկսիս զառանցել, մրմնջեց տիկին Հէրպըլօ։ Կ'աղաչեմ, ինքզինքդ եկո՛ւր։

—Իմ բանականութիւնս խանգարուած կը նկատես, այնպէս չէ՞։ Բիէրի բերնէն այդ խօսքը լսելուս պէս՝ կարծեցի թէ խելագարեցայ։ Բայց աղջիկդ հարցաքննէ։ Ան քեզի պիտի ըսէ թէ Ժագ տը Վիլանտրի մարքիզը իբր վատ կ'ամբաստանուի՝ զաւակը լքած ըլլալուն համար։

—Ժագ մարքի՛զը մի, կրկնեց տիկին Հէրպըլօ, աչքերը զարմանքէն խոշորցած։ Օ՜հ, բարեկամս, կը զառանցես։

—Ո՛չ, մայրս, ընդմիջեց Արլէթ։ Դուն ալ յաճախ պիտի լսէիր այդ անունը, եթէ երբեք Բիէրի վրայ հսկէիր այն պահուն երբ իր տագնապը կը սաստկանայ։ Բայց ինչո՞ւ այդքան յուզուած ես, հա՛յր։ Ո՞վ է այդ մարդը, որուն անունն իսկ այդքան կը վրդովէ քեզ։

—Յետոյ պիտի հասկնաս, աղջիկս, պատասխանեց Պ. Հէրպըլօ, որ կը ջանար իր պաղարիւնութիւնը գտնել։ Իմ կեանքիս խառնուած է այդ մարդը. մեռած կը կարծէի։ Բիէր կը ճանչնայ զանի և նոյն իսկ տագրն է այնքան ողբացեալ Լէնօրի... Ա՜հ, աստուածային արդարութիւն...

—Հեգ բարեկամս, արտակարգ բաներու հաւատ մի՛ ընծայեր անմիջապէս, ըսաւ Տիկին Հէրպըլօ մեղմ չեշտով։ Թերեւս այդ մարդիկը առնչութիւն չունին քու ճանչցած մարդոցդ հետ։ Կարծեմ թէ անունի շփոթութիւն մը կրնայ ըլլալ։

—Ո՛չ, սա նախազգացումն ունիմ թէ ճիշդ է այդ ամէնը, յայտարարեց Պ. Հէրպըլօ։ Իմ վիշտս սաստկացած է փոխանակ մեղմանալու տարիներ առնելէ յետոյ։ Աւա՜ղ, ինչո՞ւ համար ոճրագործի մը կին ըլլար այդ տարաբախտ աղջիկը։ Բայց ինչ կ'ըսեմ։ Կարելի է որ մարդկային արդարութեան կողմէ դատապարտուի մէկը և շատ պատուաւոր անձ մը ըլլայ։ Ռոմէն տը Սէրիսօլ անմեղ է, դատելով իր ուղղամիտ ու բարի եղբօրմէն։ Բիէր աղէկնալուն պէս՝ միասին Ֆրանսա պիտի երթամ, զբաղելու համար այդ դատով որ մեծապէս կը շահագրգռէ զիս։ Վիլանտրի մարքիզ, գործ ունինք քեզի հետ։ Տեսնենք Լէնօր միշտ լքուած պիտի՞ մնայ իր հօր կողմէ։

—Կատարեալ գաղտնիքով մը շրջապատուած եմ, բայց ինքզինքս երջանիկ կը զգամ, ըսաւ նորատի աղջիկը։

(Շարունակելի)